

Megjelenik a politikai, tudományos és művészeti lap minden héten kétszer: Szerdán és Szombaton. Hivatalos tudósításokon kívül, Hírlöje közül minden hirdetőment, egy ötös-zelet sorától három krajczárért pengőben.

VILÁG

Előfizetheti helyben a szerkesztő-hivatalban [Sebestyén-utca 288. sz. alatt, földszint], felévre postán 6, különben 5 ezüst forinttal; az országban minden — azon kívül csak a bécsi cs. kir. fő-postahivatalnál Bécsben.

Nem-rendes levelezők kéretnek az Intézethez bérmentesen küldeni közléseiket.

Minden közlés „a Világ szerkesztő-hivatalának” czím alatt kéretik beküldetni.

Bizodalmasan jelentjük, hogy Lapunk jelen fel-évi (Julius Itól számított) folyamából még néhány teljesszámú példánnyal szolgálhatunk. Az énnegyedes előfizetést oct. 1-jétől December végeig járandó lapjainkra szinte elfogadjuk; postán küldve 3 frt., helyben házhozordással, boríték nélkül 2 fr. 30 krral pengőben.

A „Világ” Szerkesztősége.

Tartalom.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY. Knevezések, halálozás. — Az adórol — Törödékek egy tébolyodott magyar nemesnek nyomatlan naplójából. Ujabb segélyezés a lugosi tüzárvalottak részére. — Fővárosi hírek. — Pestmegyei közgyűlés (folytatás.) — Kertészeti és gyümölcstenyésztési szakosztály ülése. — Soprony-megye közgyűlése. — Arvamegyei viszonyok. — Megyei és más rövid közlések: Zagrabi közgyűlés. — Sáros megye főispánjának leendő beigtatása. — Lőcsé- városi tisztválasztás. — Veszprémből. (királyi személynek ő exja fogadtatása Zirczen). — P. Hirlapi pe-tulantia. — Czáfolat Egerből. Levél-törödékek: Kassáról. — Népe-velés és restauratio. — Hirlapi kalászkok. — Változások a cs. kir. hadseregénél.

KÜLFÖLD. Franciaország (Thiers, a forradalom embere a juste-milieu emberévé változott. A kormányzósági törvényjavaslat elfogadtatik; ugyan ezen törvényjavaslat a párcamra előtt. Thiers megtérése. Esztrévételek Villemain és Odilon Barrot beszédére. Angol zavargások érdeke. Az afrikai hadsereg keves-bítettik. Nemours hg Stassburgban 's innét elutazása 's a t.) — Nagybritannia. (A gyárvidékekről kedvezőbb hírek érkeznek. Az elfogatott öfölt. Készületek Edinburgban Victoria királyné elfogadására. Kivándorlottak visszaköltözése.) Spanyolország (A pártok növekedése; Zurbano kegyetlenkedik.) Oroszország (Katholikuskok görögösítése. Az oroszokat meggyeri a cserkeszek). — Görögország. (görög-török viszony). — Északameriká (Pensylvania hajlandó fizetni adósságait). Vegyes közlések. Hivatalos jelentések és magán-hirdetések. Gabonair. Pénzkelet Dunavizallás.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's apost. kir. Fels. f. é. jul. 11ki legf. kézira-tában Lamprecht Maria Antalt, Maria Luiza pármái hgnó szolgálatában álló lelkészt, richnoi czimzetes pré-posttá, és egyszersmind Magyarország indigenájává dij-menten kegy. kinevezni méltóztatott.

Cs. iszár Pál k. bányászati tanácsnok, és bányász-törvényszéki elnök mult hó 17kén Erdélyben meghala-lozott.

† Pest, september 3kán 1842.

Házi adóruhi értekezésünk kezdetén említést te-vénk néhány föltételről, melyeket a törvényhatósági, és országos házi-adó elfogadásánál ohajtanánk meg-állapítatni; — a melyek habár nagy részben az eddig eléggé terjedelmesen mondottakban foglaltatnak, mégis jónak láttuk, ezeket könnyebb áttekintésül röviden egybefoglalva, tisztelt olvasóink elibe terjeszteni. —

E föltételek közt első helyet foglal: hogy a tör-vényhatósági házi-adó minden honpolgár által igazsá-gos arányban, országgyűlésileg megállapítandó kules szerint direct, az országos pénztár költségei pedig indirect adózás útján közösen viseltessenek; közösen mondjuk, mert habár hitünk az, hogy egyrészt honunk körülményeire, főleg pedig néposztályai műveltségi fokozatára figyelemzőleg néhány tárgyban az elkülö-nözést mellőzni nem lehet, — 's ha haladási terveink-ben magasabb szempontokból, nem pedig, leggyengé-debben szólva, beteg érzélgő philanthropismusból indu-lunk ki, mellőzni nem is szabad: úgy másrészt a köz-terher-viselésbeni elkülönözésnek elégséges okát semmiben, és sehol sem leljük fel. — 'S így eltérünk e tekintetben tisztelt hazánkfiának, kit elvhoűseink e-gyikének tisztelünk, gróf Sztáray Albert ő nagyságá-nak abbéli véleményétül: hogy a megyei pénztár ter-heit kirekesztőleg maga a nemesség vis-selje. — Miért ohajtjuk mi a közös részvétet, okainkat már előterjesztvén, 's most csak ezekre hivat-koztván, mégis nem mellőzhetjük el ez alkalommal az ellenkező vélemény néhány okait érdemlett figyelem-mel kísérni. — Nézetünk szerint azon ok, hogy azon esetben, ha a nemesség a megyei házi-adó terheit viselendi, a parasztság terheinek könnyítését minden magyarázat nélkül értendi, nem gyengitheti meg az igazság azon elvét, hogy a közházi tartás kö-zös költségeit mindenki viselje, ki ezen háztartás jö-tékonyásával él, 's így viselje minden a törvényható-ságban lakozó, vagy birtokos honpolgár; — 's habár javaslatunk szerint a terhek könnyítése nem történe-dik is olly mértékben, mégis a közös részvét nevezet-es és mindenesetre érezhető könnyebbülést szerzend az eddigi adózónak; — a mi pedig azon nehézséget illeti, hogy a „népre, mely törvényhozási 's igazga-tási képességgel nem bír, 's még sokáig nem is birand, 's így ebben neki befolyást engedni nem lehet, nem

szabad, semmi inga tag terhet vetni nem lehet“ erre azt vagyunk bátrak megjegyezni, hogy mi nem ismerünk adót, mely már természeténél fogva állandó lehetne, véleményünk szerint mindenkor a szükség, és nemzeti tehetség szolgálhatván ennek alapul, 's habár ezen ingatagság a házi adóra nézve inkább létezik, mint p. o. a hadi adó megajánlásánál, mégis, itt is teljesen megnyughatik a parasztság azon kormány és nemesség intőzkedésiben, kik ekkorig is eléggé tanusíták, hogy a nép sorsát szívükön viselik, — minek dicsőbb bizonyosságát adni nem is lehet, mintha menten minden kényszerítéstől jószántából vállalandja fel az adó-bani igazságos részvétet; — hozzájárulván, hogy még azon esetre is, ha honunk tisztelt nemességétől minden magasabb érzelmeket megtagadnánk, 's minek ellenkezőjét olly gyakran tanusítók, mégis már önérdékük őt a kiadási kiméltre vezérelendi. —

A második föltétel, melyet gróf Sztáray lap-punk 3lik számában kifejtett, hogy t. i. önadóztatási jogát a nemesség kezeiből kiragadni soha se engedje, valamint a nép terhe meghatározásának jogát sem. — Ezen föltétel alkotmányos szerkezetünkől önkint érthető, és így további ok-adást nem kíván.

A harmadik föltétel, hogy az adóban részvétnek örve alatt a szavazati jogban semminemű változás ne történjék. — Nines szándokunk minden alkotmányos országban ezen legfontosabb kérdését ez alkalommal taglalni, 's pedig annyival kevésbbé, miután azok, kik e tekintetben az időszi sajtó útján előhozattak, úgy is részletes értekezést kívánnak; — annyit azon-ban jó eleve kijelentünk, hogy mi azon testületnek, vagy egyéneknek, kiknek törvényeink a legfontosabb politikai kérdésekben a befolyást megengedük, vagy megengedünk, szavazati jogukat a megyék rendki-vüli kiadási megállapításánál sem kívánjuk korlátozni. — Kik éltünk, vagyunk 's becsületünk fölött in-tőzkednek, kik közvetve, vagy közvetlen törvé-nyeink hozatalában részt vesznek, kik ezeket végre-hajtták, nem lehet nem szabad azokat szavazati-jogukban korlátozni, ha csak azt nem akarnók megenged-ni, hogy a pénz tekintete magasb mint valamennyi polgári jog, és kötelesség; — csak engedjük meg ezen korlátozást, 's nem találandunk okot, miért ne legyen minden a birtokot illető kérdésben annak több szava, ki többel bír, — 's nem találandunk elég okot számtalan megkülönböztetés ellenében, melyek alkotmá-nyos elveinkkel merőben ellenkeznek; — a mint azon-ban már föntebb érintők, e tárgy fontosságához képest nézetünket annak idejében részletesen előterjesztendők, most ismételve kijelentjük, hogy az adóban részvétnek örve alatt a szavazati jogban semminemű változást nem helyeslünk.

A negyedik föltétel az, melynek alapeszméjét gróf Sztáray Albert lapjainkban, gróf Dessewffy Emil pedig „Alföldi levelei”-ben előterjeszték, 's mely a Pesti Hirlap által is kellőleg méltányoltatik: hogy t. i. a házi-adó nagyobb része rendszerítettvén, és az ingatagságtól biztosítottván, jelöltessék ki törvény által azon határ, melyet megyei egyszersmind a rendki-vüli 's előre nem látott költségeknek maximuma; — nem lévén, véleményünk szerint is, semmi ellenvetés a Pesti Hirlap e tárgyban javaslatára, melyben a franciaországi toldalék-filirek példáját javasolja, hogy t. i. kimondassék, miszerint a rendszerített házi-adó-nak minden forintja után legfőljebb hány krajczárt sza-bad, rendkívüli költségek fejében toldalékul kivetni.

Szándokunk volt az adó tárgyban értekezésünk-hez a nemzeti kölcsön nagytekinetű tárgyat is ka-pcsolni, azonban több ok bennünket arra birt, hogy e fontos kérdésbeni nézeteinket külön tárgyaljuk, 's mi-után a sajtó útján a fölemelt só árának nemzeti kölcsön útján eszközzendő tökésítése is tervezetett, e javas-latra is különös figyelemmel leendünk. — Es ezekkel

befejezzük érdemileg az adóruhi értekezésünket; — a tárgy fontossága egyrészt, másrészt pedig azok, mik az időszi sajtó útján e tárgyban előhozattak, szol-gálnak a várakozásunkat túlmúló terjedelmességért mentségül; — és most végezetül még néhány szót. — A conservatio elveit valljuk mi magunkénak, 's ezen nem pillanat- 's nem érdekszülte gondolkozásunkat megváltoztatni semmi sem képes; de a mint e hitünk-nél fogva a theóriák özőnetül magunkat elragadtatni sohasem engedendjük, 's erőnk öszvegét fordítandjuk azok ellen, kik alkotmányos épületünket 's annak fő-alapjait akár rossz akarattal, akár gondatlan kezekkel rongálják, úgy másrészt családunk, ha ki hinné, hogy e diszes czimzet örve alatt a jóval a rosztat is fentar-tani szándokunk; a természet esalhatlan elveinél fog-va, melyek mind a magány, mind a politikai élet akár-mi viszonyban, mint kétségtelenek mutatkoznak, csak javítva, csak hiányokat pótolva tarthatni fen. Illy érzelmektől áthatva kérdeztük minmagunkat, hibás é jelen adózási rendszerünk, 's kell e ezen változtatnunk? 's megfontolva honunk minden körülményeit lehetlen-nek tartók igennel nem felelni; — azonban e tekin-tetbeni okainkat már terjedelmesen előadván, nincs egyéb hátra, mint azon buzgó ohajtásunkat kijelenteni: bár igazságot szolgáltatva, egyszersmind a hon oltá-rára hozandó áldozatok által honunk tisztelt nemessé-ge megérdemlené azon dicséretet, mellynél magasz-tosbat a jó honpolgár nem ismerhet, 's mely Horatius e szavaiban foglaltatik: „Privatus illis census erat bre-vis, commune magnum.” — 'S bár tul buzgó con-servatióinkban eszünkbe jönnének ugyanazon költőnek következő szavai: „Hac lege dico, ne nimium pii, rebusque fidentes avitae tecta velint reparare Trojae. A.

Törödékek

egy tébolyodott magyar nemes nyomatlan naplójából.

Ah istenem, beh nagy baj, ha az ember esztét vesz-ti! Mit kelle mindent három év óta kiállanom! Condo-r-et azt mondja, hogy gyakran nagy szerencse bolond-nak lenni! — E nagy szerencsét én ugyan nem köszö-nöm meg, noha ő csak azt akarta mondani, hogy gyak-ran igen jó, ha az ember nem okosabb mint mások. A többek között kénytelen volt ez alapondat kedveért méreggel magát kivégezni, hogy a túl-szabadelvíz párt ne nyaktilóztassa. — Elmondom olvasóimnak, mikép vesz-tém el eszemet 50 éves koromban. Ez az utolsó ország-gyűlés alatt történt. Vármegyénk virága 's kóroja a me-gye teremében vala öszgyűlvén, 's a vita a felett folyt: vajjon a sérelmek (ugy hiszem 96 van) orvoslása előtt katonát adjanak é, vagy sem? — A főjegyző — egy igen jó ember, kinek más gyöngesége nem volt, mint hogy parasztjait a törvény daczára ollykorollykor jól elverte — nehéz pattanyús hadával kikélt a kormány ellen! „Egy embert sem adunk, hiszen különben is elég zsoldos szol-gák vannak már — ugymond főjegyző úr — kik által sza-badságunkat vesz fenyegeti. A ki a katonai zsarnokságot ismeri (a főjegyzőt kadetkorában elbocsáták, mert egy előfogatos parasztot igen megagyal) annak hazafi keblé-ben szíve vérzik, ha az önkény oltárára még több áldo-zatot nyujt. Tartjuk meg a hazának e véreinket (már mondám hogy a főjegyző botoztatja parasztjait), 's 40 000 polgárral többje van a hazának.” A teremben „Nem adunk utjonezot! nem adunk utjonezot!” harsogott. — Akkor én szegény felkelék székeimről 's következőket monlottam: „T. Kk. és Rk.!” azt akarják a t. Rk., hogy a kormány sé-relmeinket orvosolja, 's ebben igazuk van (néhány „él-jen”); de minthogy ezt egy országgyűlésen megtenni physice lehetetlen: nagyon jó lenne, ha mi azonközben jó példával mennénk elő (néhányan: „mit mond, halljuk!”) Orvosoljuk megyei sérelminket. En azt hiszem, hogy ha a kormány csak tizedrésnyi szabadságot venne is magá-nak alkotmány-sértésre, mint gyakran némelly esküdt vagy szolgabíró, a sérelmek társzekereken szállíttatná-nak Pozsonyba.” — Gondoljátok csak k. olvasóim, mily fürgeteg kerekedett fejem fölő. Polgártársaim körülfog-tak, szidtak. Az értelmes rész az asztal körül torokszá-kadva „actio!” kiáltott: de a cortedek, ugy látszék, nem igen zugalódtak; minden esküdt és szolgabíró kardjához kapott; szerencse, hogy hüvelyükből ki nem huzhatták. Akkor a főjegyző az asztalra ugrott, 's kérte a Rkel,

Mihály ügy-
meggondnoknak
Janos ügyvéd,
re tömeggond-
pedig Neme h
közbirretétel
1842. 3-3
szerint, Gro-
helyütt talál-
ezői kielégite-
eltetett, és per-
zetetvén, a hi-
ber 2ska tü-
végett ezennel
3-3
nja jelentvén,
szky Sándor
lik napjat ha-
er Samuel ta-
eresen Lajos
kihirdetés vé-
42. évben 3-3
következtében
mezővarosa
ák István
jelenésére fé-
ki, hogy ide-
ancsoknak, per-
neveztetett.
3-3
y.
Nudvar me-
közirtokos
érintett vár-
vi s e p t e m-
yanéz közbir-
lván hó 7dik
2-2
detés.
közírré té-
ün-ten váltó-
ügyvédi hile-
ványokkal tá-
törvénysek-
ober elsejétől
1842. aug. 18.
acsjegyző.
detmény.
álal Géczy
közírré téte-
vet-és finom
i augst. tén
knek birtoko-
napról számi-
tel jelenték,
misítettéknek
óságuk Vál-
séből. 1-3
yi szánófold-
három, 's a
rkoesmával 's
joggal együtt
é. s e p t e m-
inén tartandó
z. Mihály nap-
r. árverni
r. banatpenzt
ak. 1-2
Pápán.
masan jelenti,
t. ns Vesz-
nőségű enyv
ó u. m.
k mázs. 22 p.f.
nek, 20 p.f.
k 18 p.f.
y jól készült
oldos Ignác
zik, hetenkint
készülén az
raknak, hár-
is szolgálhat.
z. vevő urak
ír levél által
és fia posz-
A Csillaghoz.
2-2
p. pénz
109 1/2
100 1/4
274 1/8
54 1/2
65 1/2
att.

hagyjanak nekem békét, mert én — bolond vagyok. Kegyelmet nyertem az igazságos büntetés helyett (?) hármát tusszentek, 's hálát adtam istennek, hogy oly jó 's okos embereket teremt, kik a többség határozatának súlyát rám nehezdeni nem engedék. Itt kezdődik örültségem korszaka. — Követeink visszatértek az országgyűlésről, az idősbik gyönyörű szép beszédet tartott, 's rendkívül dicsérte követársai buzgalmát 's bölcsességét, különösen magasztalta az új váltótörvényeket. Sajnálom a szegény embert, a csödhírdetések között egy volt az első közül, — annyival nagyobb 's értékes előttem szavazata. — Az egész megyét a követi tudósítás annyira elragadta, hogy a főjegyző indítványára egy ismeretes jeles nagy hazafinak megyei táblabíróvá kineveztetése rendkívül köz tetszéssel fogadtatott. Én, szerencsétlen, szinte ekkor örültségi lázt kaptam; — 's képzelték esztelenégemet, kedves olvasóm — e határozatnak ellenmondottam, 's véleményem támogatására, megemlítém amaz athenai var- gát, ki Aristides iránt magát oly bizalmasan visel. — „Ott van ismét a bolond! — kiáltának minden oldalról; 's midőn haza jöttem, nóm egész családnak úgy muta- tott be, mint — bolondot. — Istenem, bárcsak meg- gyógyulhatnék. Betegségem mellett is igen jól érzem, mily ellenére vagyok sok polgártársomnak; de hiszen én nem tehetek róla. Ezelőtt másfél évvel Pesten egy pompás új- ság jelent meg, melynek egy könyvnyomató „Pesti Hírlap” nevet adott. Ah mi sok szép mindenféle dolgot lehetett olvasni benne; — minden philosoph és világbol- dogító játszadozott benne mint gyermekek, vigan fic- kándoztak, és pedig oly okosan, hogy magam is sokszor szinte rá bábámultam a tudóság dagályára. Az igaz, sok ismeretes is fordult elő e lapokon, de hiszen gondolám azt mondják: „semmiesem új a nap alatt” és „Les beaux esprits se rencontrent et les belles se ressemblent.” — Szívből örültem azért rajtok, 's egyszer örömemben még táncolni is akartam. — A mint fiam azt megpillantá, nagyon megütközött rajta. Szegény ifju, gondolám, most azt hiszi, hogy én ismét bolond vagyok. Kedves atyám! monda fiam, a különben jókedvű juratus, hogyan táncol- hat ön? — Miért fiam? — Hát nem tudja ön, a Pesti Hírlap megtiltotta, hiszen a táncot saturnaliának nevezték. — Igen, igazod van fiam, így hát valóban nem kell táncolnunk. — Ugyanazon nap bucsúra mentünk a szomszéd helységbe. — A sógoromnál nagy lakoma volt; nagy örömeimre ott látam a barátságos főjegyzőt is. — Ő oly szép volt, 's oly díszes hazafi-köntösben, — zöld frakk, vörös mel- lény, és fehér nadrágban. — De mennyire elcsodálko- ztam, midőn őt nem sokára táncolni láttam. — Ezt elnem szívelhettem, megragadám frakkját 's esendesen így szó- lott: „De hogyan táncolhat ön, midőn a P. Hírlap azt meg nem engedti.” Vigye el az ő... uram bátyámat a P. Hírlappal, válaszolt mérgesen. — — Ez már fájt nekem, mert különben a főjegyző e hírlapról sokat tartott. — Fiam is, ugy látszik, vigan járta a keringőt. — Ugyan furcsa em- berek ezek, gondolám, másnak semmiesem akarnak meg- engedni, 's magoknak mindent. — Igy van az mindig!

A lugosi tüzkárvallottak részére leg- nyjabbban t. Vigyázó Antal bíró úr 5 p. forintnyi segély- lvel járult, 's így mostanig begyűlt Szerkesztő hivatalunk- ban a lugosiak részére 24 pengő forint, melyeket legkö- zelebb rendeltetésük helyére igyekszünk juttatni.
a „Világ” szerkesztősége.

Fővárosi hírek.

† Pest, sept. 3. E napokban nyert a m. k. Helytartó-tanácsból engedelmet Olmiczter József, fiu-nevelő-intézetének nyilván-tartására. Ez enge- delem kérésére ösztönzik magok a számos érdeket- tek, kiknek gyermekeit eddig magánylag nevelte; pár- toltá őt a helybeli kegyes szerzet is, mi eléggé tanusítja ügyességét 's fáradszorgalmát. Felfogadtatnak belé mind kezdő gyermekek, mind nyilvános iskolákba járó ifjak, 's ellátatnak benne mindenszükségessel, még orvosi segélyvel is; szent ígérete, mint programja mutatja, hogy „a kor és nemzetiségünk józan követ- leseit szíve belsejében méltányolva minden működé- söt vallás és erény rendíthetetlen talpkövére alapí- tandja; e ezelől intézetét alkalmas hit-tanítóval lát- tandja el. Nevelő segédeit pedig olyképp válasz- tandja, hogy növendékiveli esendes, jámbor, szelid és illedelmes bánásmód által egész intézete egy a miveltég és tökéletesedés ösvényén haladó családi kör képét viselhesse.” Mi kik O. urat személyesen ismerjük, tudjuk, hogy e komoly ígéretét akarja is, fogja is teljesíteni. Lakása (kalap- és himzűtöze- szögletén 309. sz. alatti Román ház első emeletében) esinos és czélszerű. — Az egykor oly híres és nagy- nevű Signora dall Occa Schoberlechner három vendég-elődással szerencsésíté nemzeti színhá- zunkat, 's az őt hallani akarókat azon ritka szeren- csében részesíté, hogy erszényüket még egyszer oly tágra kelle nyitniok, mint egyébkor, hogy a remek- élvezetért leteendő díjt abból az ő erszényébe csús- tassák át. Először Mercadante „Esküjében lépett fel, 's elbájoló a hallgatóságot. Másodsor, Gemma di Vergy 's „Eskü” néhány szakasziban remekelt; végre har- madsor (s mint hirdette volt, de mit mi mindjárt nem hittünk) utósor sept. Ijén saját jutalomjátékaul „Belizár” első felvonását 's egyvelget választá. Az egyvelegben foglaltaték egy ének Batori Máriából,

mellyet magyar nyelven adott elő, — úgy szinte be- rekesztésül La Roche Amalia kisasszony tanít- ványával egy magyar dalt két hangra téve énekelt. Öszintén megvallva, bármi nagy is művészi tökélye, bármi kellemetes még most is hangja, de fellel- kesítettünk általa nehéz volt, úgy, hogy kedvünk le- gesen minden megjelenése után négy- ötszörös kihí- vására fásasztani tenyerinket. Becsüljük mi 's mélt- ányoljuk a nagy művészek tehetségeit, de szinte meletnyosnak hisszük, hogy hanyatló hanggal oly kö- veteléseket ne tegyenek, mint erejük teljes fényko- rában. — A „pesti terménytár” tulajdonosi tavai né- met felirással díszesítvén épüleijük homlokzatát, egy lap figyelmeztetésére végre megőzölanván méltónak tarták a magyarhoni terményeknek Magyarország fővá- rosában létező raktárát magyar felirással ékesíteni, melly ugyan egy idő óta TAR, de reméljük azért ko- párrá még sem leend, miért is megérdemlenni a fá- radságot, hogy a lehullott ékeztést pótolván a TAR ismét „TAR”-ra változzék. Köszönet egyébiránt a vál- lalkozóknak e csekélynek látszó figyelemért. Vaj- ha a magyar kereskedelmi bank intézet is, melly az idén 's így jóval későbbben létesült, a terem- ajtók fölötti német felirással ne satyriálná önmagát!

Pestből. Pest, sept. 3. Mult hó 30-ikán meg- kezdett közgyűlésünk tárgyai közt a scontro ügyéről bővebb tudósítást ígertem. Ha nem kellene tartanom, hogy e szó más törvényhatóságink egyike vagy má- sika előtt is szintolly ismeretlen, minő az, fájdalom egész a legközelebb időkig Pest megyében volt, — fölöslegnek tartanám magyarázatát. De minthogy az előhaladás pályáján Pest megye az első közé sorozandó 's itt mégis mindeddig a scontro valami „ens incognitum” maradhatott, méltan föltehetem, hogy vannak kevesebb előhaladt megyék, mellyek érdekében haszontalan dolgot semmi esetre nem fogok eszeleked- ni a scontro rövid megismertetésével. — A megyei scontro a gyűlések jegyzőkönyveinek nyomán készült pontos összeírása mind azon tárgyaknak, mellyek ak- kár egyes tisztviselőnek, akár választmányának, vé- leményezés, vizsgálat, kezelés vagy végrehajtás tekintetéből, tehát hivatalos ellátás végett közhatáro- zatnál fogva kiadatnak. Ebből látszik, hogy ott, hol rend, hol pontosság, hol hivatalbeli felelősség forog fön, illy tárgyjegyzéknek hiányoznia nem lehet; másképp a határozatok végrehajtása vagy évekről évekre halasztatik, vagy egészen is mel- lőztek, miből természetesen a panaszos feleknek elégtelensége, felsőbbiség iránti bizodalmatlan- sága 's tiszteletlensége, a polgári bűnöknek e közös nemzöje származik. Lehetlen volt tehát nem örülnie minden jobb kebelnek a scontroi nyilvános ellenőrség valahára megkezdetésének; de lehetlen volt egy- szersmind megütközést nem éreznie azon könnyedsé- gen, mellyel azt több tisztviselő vevé, kik részint jelen sem valának, részint oly fölületes mentsége- ket hozának föl a rájuk bizott tárgyak elintezete- nül maradtának, hogy az ember nem tudhatá, gúnyt, játékot akarnak e üzni e czélszerű rendszabályból. Mi teljes bizodalmat helyezünk mind az elnöklő hiva- talnok szigorú rendszeretében, mind a KK. és RR. jog- és helyhatóság- tekintélyi érzetében, hogy a scontro ügyében a jövő közgyűlés pontosabb tudósítá- sokat, még pedig írásba foglaltakat követelend tisztvi- selőitől; mert — verba volant, scripta manent. — Mielőtt még a közgyűlés másodnapo eseményire ternék át, egy — mások előtt talán csekélységnek látszó — nézetem szerint azonban igen is figyelemre méltó kö- rülményt kell nyilvánosságra hoznom. Érintem előb- bi tudósításomban, hogy a megválasztott szolgabíró 's surrogált eskütt urakon kívül még más hivatalos előléptetések és kinevezések is történtek, részint ad- ministrátor ő mlta, részint örökös főispán nádor ő főnsége által, 's találkoznak közöttük, hivataluk elvállalási pillanatának fontosságát nem érzök 's az eskü-letétel nagy fontosságát, egyzersmind az ün- nepélynek férfias komolyságát nem ismerök; mit az- zal bizonyítanak, hogy midőn az eskü szavait mon- dák, nevetéstől magokat megtartóztatni nem tu- dák. Engem, bár illynemű jeleneteket, fájdalom, több megyében láttam, sértett e viseletmód, de sért- tett másokat is, kik talán illyesmit először láttak, 's azért főnhangu roszalásra fakadtak. 'S istennek hálá, hogy vannak még, kik illy komoly ünnepély alkal- mával játszságon megbotránykoznak, 's megütkö- zésüket nyilvánítani lélekisméretes dolognak tartják. Ohajtanám, hogy illy tények soha és sehol engedeke- nyen el ne nézzenek, 's hogy a megyék közönsé- gei méltó figyelemmel lennének az iránt, mi szerint

az eskü-letételek általános csend és tisztelet külső jelei által is nyomatékok nyerjenek. Férfiu, még ma- gánkörben sem nevetgél akkor, midőn ígéretet tesz, vagy valaminek teljesítésére igaz lelke szerint bizto- sító szavát adja; tehetni é ezt férfias jellemmel hivatalos eskünel?? Ennyit közérzelem-ébresztésül!

A közgyűlés második napján, azaz aug. 31-ikén az előttnapi határozatok jegyzőkönyvi hitelesítése 's némelly kisgyűlésileg végzetek fölolvastása 's hely- benhagyása után szőnyegre került tárgyak közt ne- zetesb volt Szabadska városának eléggé ismert tar- talmu levele, a városok országgyűlési szavazat-arányá- nak megállapítását eszközöltetni kéré. A rendkívül hosszú fölszólítás elolvastatása után több szónok fejte- geté a városok állását. Köztök első volt egy, ki a vá- rosok mostani helyzetét nem olyannak látja ugyan, minőnek alkotmányos honban, 's alkotmányos rendet illetőleg lennie kellene; azonban nyíltan megvallá, hogy számtalan más körülményeknek kell még előzőleg ösz- szemunkálni, míg a városok postulatuma (mert ő azt postulatumnak, nem pedig sérelemnek vallja) ohaj- tott eredményt szülhessen. Többi közt szükségesnek látná a városok belszerkezetének előleges rendezé- söt is; minthogy pedig Szabadka városa fölszólító levelében egy — általa kidolgozott — illyféle terv- rül tesz említést, szükségesnek látá, hogy a nevezett város e tervnek közlésére megkéressék, melly azu- tán az országgyűlési tárgyakban munkálkodó választ- mánynak kiadatván, ennek véleménye nyomán le- hetne csak kivánt határozást tenni. — Utána egy másik emelt szót 's mondá többi közt, mikép a nemesség az országgyűlésen a városok ellenében igazságtalan volt, 's hogy helyzetük valóban gyűnyvá alacsonyult, miből őket kiemelni kötelességünk; egyébiránt az e- lőtte szólt hivatalnok véleményét pártolá. Szóltak mások is, de kisebb nagyobb eltéréssel csak az elsőnek véleményét pártolva, melly annál fogva végzéssé is lön. Második tárgy, mi az előbbinél sokkal hatalmasab- ban rezgő át a keblek hurjait, a turómezeiek ügye, a zágrábi tisztválasztás alkalmával elkövetett iszo- nyatoságok hiteles előterjesztése volt. Szóltak erről 's erre vonatkozólag több ízben már hazánk minden lapjai, 's a tárgy sokkal ismertebb, hogysem azt részletesen közölni, fájdalom pedig sokkal érde- kenyebb, hogysem azt új előterjesztés által gyö- rővé tenni akarnók; amyi bizonyos, hogy Turómező előterjesztése nyomán 's azon adatok szerint, mely- lyeket az e tárgyban legelőzser megszólalt ur ma- gános uton szerzett, de a KK. és RR. közönségével megismertetni czélszerűnek tartott. — nemzetiségünk 's magyar hazánk ellen alig képzelhető ingerültség 's ármány dulakodik az ilir párt között; azért igen természetes, hogy mikép több szónok figyelmeztet- leg fölhozá, Pest megye RR. sem pusztá restaura- tionális kiesapongásoknak, hanem több lelkes me- gyéink bölcsességével összehangzólag nemzet-elleni mozgalmakat látnak a történetekben, mellyeknek te- hát megvizsgáltatására 's a bűnösöknek szigorú meg- fenytésére nézve fölírast határozat ő Felsőséghez, mellyben a KK. és RR. abbeli kérelmüket is kifeje- zik, miszerint őket a vizsgálat eredményéről ő Föl- sége tudósítani méltóztassék, hogy azon esetre, ha azok minden tekintetben kielégítők nem leendnének, jövő országgyűlésen követeik által egy országos vizs- gáló választmánynak kiküldetését szorgalmazhassák. A határozatnak e lényegén kívül még sok más — részletekbe vágó — indítvány is tététt, mellyek bárha ezuttal végzésbe nem mentek is, — szerencsésb conjuncturák között igen üdvös foganattal hozathat- tandnak ismét szőnyegre; 's hisszük is, hogy az, ki az indítványok egyes ágazatit oly mindenoldal- lag felfogá 's kifejté, azokat híven megőrzendi em- lekezetében. Még egyet kell itt, tudósítói lélekisme- retességemmel fogva, megemlítenem; ez a megyének mult gyűlésén költ azon határozata, miszerint Hor- vátországot az ott mutatkozott nemzetellenes moz- galmak miatt törvényhozási és igazságszolgáltatási tekintetben hazánktól elválasztatni 's ez elválasztás- ban együttmunkálásra honunk törvényhatóságait föl- szólíttatni, végre az elválasztás föltételeinek kidol- gozására választmányt alakítani rendelt. Mi köteles- nek érzök magunkat e lapok 48-ik számában, 's ké- sőbbi alkalommal több más számban is kimondani véleményünket, miszerint a mondott határozat sem nemzetérdekeinkkel, sem alkotmányunk szellemével, sem végre magával a bajorvoslás megfontolt módjá- val össze nem fér, 's hogy mi azt mindenesetre el- hamarkodottnak tekintjük. Véleményünk számos viszhangra 's rokonvéleményre talált; 's az egység; alkotmányosság 's nemzetérdek jól fölfogott eszméi-

nek terjedés- zat, leginkább gyűző okai ifju szónok hazájának, szeretjük, ha ellenmondás következtetés tulságosan k szónok által rül azon éde megye, mel több ízben f nárba vezette a RR. soha s nagyobb mel dőn önmaguk est qui se, q tak, kik a ha de szavuk elh és Zala megy los közlekedő tároztatott a megye irántai rul tudósítja, hazánkban se és nemzetiség magyar nyelvű élet ágain tú ködött; végre nak sorába k ajánlatott. — megyének kö zése, miszer helység vagy gekből a jus het. — Igen Kecskemét v után ők mago földesuri hata tása szükségé meg nekik, h reiket egyenes fölebb; mint 1840-iki tezik radását rendel mozdíttatott. — tára adott okot kezett dorgáló T. I.-féle ügyb kért hatalomt megye már c mert sem a pe delését kérő i világozó vála dik tárgy, me pesti tót evan mellyben, az fölötti vitakoz azt monda, m jon Kollár, m san orosz érde évi fizetést; a e gyanúsítasna dasrul, mind p magának bizo csudálkozni k vesbbé, mint mind vitakozá tottak. Az ide ugy történt kife kész hit alatt i rint nem állhat ellenmondás; bizonyítványt ságuk alattinal személy mellett ezt követelni k nek bélyegezte visszaélésekre ennél fogva elr eszközölhető t — Sokat lehet még írnom; d parancsol. — melly a gyűlés Kalocsán jun. meg az ebek! oh emberiség!

nek terjedése oda vivék a dolgot, hogy ama határozat, leginkább egyik szónok lelkes előterjesztése's meggyőző okai következtében — visszavonattott. Az ifjú szónok nagyobb szolgálatot nem könnyen tehet hazájának, mint e gyűléseni működése által. Mi nem szeretjük, ha bármely törvényhatóságnak önmagával ellenmondásba kell jőnie, azonban nem akarjuk a következetesség fogalmát 's erkölcsi köteleességét oly tulságosan kiterjesztetni, mikép azt e gyűlésen egy szónok által ajánlatni hallottuk, 's midőn egy részről azon édes hiedelmünket fejezzük ki, hogy e us megye, mellyet már egyesek szívzaklató előadásai több ízben fogárd helyzetbe, hogy ne mondjuk hiába vezettek, ugy másrészt nyíltan valljuk, hogy a RR. soha szebb fényben, soha igazságszolgálati nagyobb méltóságban nem tűndökölhetek, mint midőn önmagukon diadalmaskodának; mert — fortior est qui se, quam qui fortissima vincit moenia! Voltak, kik a határozat mellett ismételve sikra szálltak, de szavuk elhangzott, valamint azoké is, kik Temes és Zala megye példájára Zágráb megyével a hivatalos közlekedést megszüntetni ohajtották. Válasz határozatott a turómezei közönségnek, mellyben a megye irántai rokonszenvét nyilatkoztatja, eljárásáról tudósítja, egyszersmind bizonyossá teszi, hogy hazánkban senkinek eszébe nem jutott a horvát nyelv és nemzetiség csorbitása vagy megszüntetése, 's hogy magyar nyelvünk divatozását a közigazgatási hivatalos élet ágain túl a családéletbe átvinni soha nem erőlködött; végre a turómezei gróf e megye táblabíráinak sorába kineveztetés végett nádor ő hsgségének ajánlatott. — Sept. 1én. Kebelebeli tárgyai közt a megyének köztudomásra-hozatalt érdemel azon végzése, miszerint, maga szükségére hust, bármely helység vagy mezővárosbeli lakos, szomszéd községekben a jus regale megsértése nélkül szabadon vihet. — Igen hosszas vitakozásra nyújtott alkalmat Keskemét városának azon folyamodása, hogy miután ők magokat földesuraiktól megváltották 's így földesuri hatalom alatt nem állnak, az uriszek tartása szükségtelemnek nyilatkoztatván, engedtessek meg nekik, hogy városi tanácsuk előtt kezdett pereiket egyenesen a megye törvényészkéhez vihessék főlebb; minthogy azonban a megváltásról szóló 1840iki tezik a bíróságnak előbbi állapotjában maradását rendeli, a folyamodó város, kérelmétől elmozdított. — A tegnapi ülés folytában hosszu vitára adott okot a fém. m. kir. udv. kancellariatól érkezett dorgáló rendelet, mellyben a RRnek, bizonyos T. I.-féle ügyben, a ker. tábla végrehajtó tagja által kért hatalomkar megadatását parancsolja, mit a megye már csak azon oknál fogva sem tehetvén, mert sem a per, sem az ítélet a hatalomkar megrendelését kéri írományhoz csatolva nem volt, — fölvilágosító válasz határozatott ő Felségéhez. Második tárgy, melly szinte sok időt elrabolt, Kollár pesti tót evang. lelkész írásbeli folyamodása volt, mellyben, azon oknál fogva, minthogy az ilir-ügy fölötti vitakozás közben egy igen érdemes szónok azt mondá, mi szerint „méltó volna megtudni: vajjon Kollár, mint a közhir mondja, bir e valóságosan orosz érdempénzzel, és kap-e az orosz udvartól évi fizetést“ a szónok szavainak, vagy mint ő mondá, e gyanúsításnak ellene mond, 's mind ez ellenmondásról, mind pedig az ellene intézett nyilatkozásról, magának bizonyáglevelet adatni kért. Valóban csudálkozni kell ezen ember vakmerőségén nem kevesbbé, mint a KK és RR kiméletességén, mellyet mind vitakozásuk, mind határozatuk által tanúsítottak. Az idézett szavak ellenében — mellyeknek ugy történt kifejezése mellett e sorok írója mindenkor kész hit alatt is tanúságot tenni — véleményünk szerint nem állhat protestatio; 's a RR mégis elfogadák ellenmondását; a kifejezésekre nézve mindazáltal bizonyítványt adni, nemcsak megyehatóság méltóságuk alattiának tartották, (Egy megye egy magán-személy mellett csak nem fog tanuskodni! 's a ki ezt követelni képes, megérdemli, hogy vakmerőnek bélyegeztessék!) sőt e kívánatban veszedelmes visszaélésekre utatnyitó elvet láttak rejleni, mitől ennél fogva elmozdítottán, ha tetszik, a magánosan eszközölhető tanuvallatási törvényes útra utasították. — Sokat lehetne 's kellene e tárgyra vonatkozólag még írnom; de tudósításom terjedtsége elhallgatást parancsol. — Egy adatot akarok még csak ide tűzni, melly a gyűlés színe előtt felfűdöztetett; azt t. i., hogy Kalocsán jun. és jul. havában 41 személyt martak meg az ebek! Hát vajjon Pesten hányat? oh ebek! oh emberiség!

Kertészeti 's gyümölcstenyésztési szakosztály ülése aug. 22kén. A rendes elnök távollétében nm. Ürményi Ferencz ő excija foglalta el az elnöki széket. Az ülés főtárgya vala az országos gyümölcskertnek végre valósult megvétele, mellyet az előadott szerződés szerint 5000 p-fton vásárla meg a szakosztály olly formán, hogy e somma két év alatt részletesen fizetessék le az eladónak, 1200 p-ft azonnal letétvén. A kert, mellyben még most is bátorító nyomai vannak boldogemlékeztető Winterle pesti professor 's pomologus munkásságának, a státió utczában fekszik. A munkálódások benne már a jövő őszszel megkezdődnek, 's már egypár év alatt a reménytelőleg őrvendezettő eredményről értesíthetjük a tisztelt közönséget. — Ohajtuk azonban, 's értelmes férfiakról fel is tesszük, hogy hazafiilag gondolkozó férfiak hozzájárulásokat nem akkorra fogják halasztani, midőn már érett gyümölcsöt vélnék szedhetni kertünkben, hanem most, midőn a megalapításról, a létesítésről van szó. Élvezni csak ugyan könnyebb, mint teremteni; de áldás és dícsőség a teremtet, 's nem az élvezet illéti. 2. Ez alkalommal a következő részvények jelentettek be: Abanymegye ivén: Patay Sámuel m. alispán, Herczegh János tb., Szentimrey András főszbiró, Kelez Vincze alszbiró, a kassai társalkodási egylet, Klesztinszky László abanji tb. és hites aljegyző mint gyűjtő Összesen 6. Krassómege ivén: Kiss Andras első alispán, Brukenenthal Mihály, Jakabfy Károly, Piacsek Pál, Frumer Zsigmond, Petrovics Tivadar főszbiró, Fischer József tb., Juraeck Alajos, Rosenegger Károly főszbiró. Össz. 9. Erdélyi Alajos tb. ur ivén: Porubszky Samu tb., Andahazi Agoston főszbiró, a gyűjtő maga. Össz. 3. Mezőtúr városának ivén: Patek Cyril lelkész, Dörgő Sándor földműves, Busi János oktató. Össz. 3. Kossuth Lajos tb. ur ivén: Deák Ferencz, Pulszky Ferencz, a gyűjtő maga 2. Össz. 4. Kardoss János tb. ur ivén: Vojnics László tb., Scultety János urod. ügyv., Latinovics Károly m. főjegyző. Össz. 3. Vályi Mihály g. felügy. ivén: Plathy-Döry Krisztina assz., Mariassy Menyhért tb., Sz. Király József alispán, id. Ragályi Zsigmond tb., Mariassy J. Kálmán tb., Törös Tamás tb., Miklós Ferencz tb., Vaj Lajos báró, Bük Zsigmond tb., Kiss Károly tb., Mariassy Tamás tb. Okolicsányi Emánuel m. jegyző, Szalay Antal tb., if. Ragályi Károly főszbiró, Vay Károly gr., Vay Dániel gróf, a gyűjtő maga. Össz. 17. Fletzer István fő ivén: Márkus Mihály, a gyűjtő maga. Össz. 2. Rottenbiller L. ivén: Keresztes Károly pest v. hadnagya. Össz. 1. A szakosztályi jegyző ivén: Mocsáry András, Novák Antal alispán, Szerenesi Isván kir. személynök, Grinschnek n. főpézt., Dr. Ivánovits Endre, Pencz Károly jószágbérő, Oetinger főlghi főlovászmester, Wagner Louise assz., Onhaiser Károly polgár, Landerer Lajos, Brestyenszky Albert tihanyi apát, Grossinger Leopold, Szabadhegyi Mórész, Hunkár Antal. Össz. 14. — 3. A fennírt kert miképen kezelése és elintézése megalapítására a terv elkészítése Havas József, 's Gömörly Károly uu.ra, 's alólírt jegyzőre bízott. 4. D. Liegel urnak, Ausztria egyik leghíreseb gyümölcstenyésztőjének, ki ezen új vállalat iránti rokonérzelemből e szakba vágó jeles munkáját beküldé, a legszivesb köszönet szavaztatott. 5. Hogy azon emlékpénzek, mellyeket az Egyesült jóvendőben m. Zichy Miklós gr. kegyességéből höní jeles gyümölcstenyésztőink közt osztogatni fog, egyedül az érdemek jussanak, ezennel mind a fiók-egyesületek 's egyesületi ügyviselők, mind a höní törvényhatóságok tisztelettel felszólítanak, hogy ne terheltesenek mind azon hazánkfiaról, kik a höní gyümölcstenyésztés ügyét akár magán igyekezetök, akár közrehatásuk által kitünőleg előmozdítják, különösen a népvelők 's lelkészek sorából, — az Egyesületnek hiteles és részletes tudósítást adni, 's ebbeli becses jelentéseiket a f. é. october hava 15kén a „kertészeti szakosztály“ czime alatt beküldeni. Hanyagság és részvételenség az első lépés minden ipar és előmenetel előlése! Pesten august. 22. 1842. Török János, egyes. előadó.

Sopronyól. August. 25én 1842. August. 22ére kitűzött évnegyedes közgyűlésünk csak két nap tartott; még pedig két okból: 1. Mivel a szeptember 15ikére hirdett tisztújítószerző october 25re tétett által. Örökös főispánunk t. i. Königswarthól irt leveleiben tudunkra adá, miképen ő es. kir. Felségétől az angol királyi udvarhoz rendkívüli követéssel bizatván meg, ámbár a KK. és RR. kívánságát teljesítheti mindenkor gyönyörűségének tartja,

most azonban közmegegyezéssel a tisztújítószerző elhalasztani ohajtja; mellyben a közönség szívesen meg is egyezett. 2. Szomszéd n. Vas vármegye színté tisztújítószerzőt tartá august. 23kán, 's meggyenknek kitünőbb családi ott is birtokosak lévén örömet vettek részt a közügyekkel bajlódóknak választásában, 's osztozának e szép nemzeti ünnep örömeiben, 's ezt nyilván ki is mondák; de egyébiránt a jegyzőkönyv közügyeink hosszas megszakadása nélkül most be sem is fejeztethett, ugyis october 10kén közgyűlés lévén már eleve kitzve, az számadási ülésnek tekintendő. De a tanácskozásonk rövid ideje alatt is a közigazgatási sürgetős ügyek a legszebb renddel tárgyalattak. — Főispánunk levele után mindjárt a tisztválasztást rendező kiküldöttség munkája vétetvén föl, az, ugyszólván minden pontjaiban elfogadtattott. A Honoratiornak a szavazatmegadás itt is országgyűlésre lévén utasítva, a megyében birtokos, vagy lakos, országos 's 18 éves nemesekek csak az ev. predikátorok szavazandnak; a megbízó levelek is eltiltattak. Turómezei nemestársaink keserű panasza a zágrábi tisztújítás ellen, 's ama hallatlan botrány, mellyet némely magasan álló hivataloskodók szemek előtt történni engednek, vagy talán annak eszközlésébe be is folynak, sőt mint kelomposok czinkostársikat az elvetemültség, törvénytelenesség 's vad kikapongások károhozatos ösvényén vezérlik, nálunk a legnagyobb indignatiót okozta; 's elhatározók igazságos fejedelmünkhez legalázatosb felírásunkban mindazon nyomadékok felhozni 's figyelmet gerjesztetni, mellyet a magyar sz. Korona paizsa alatt élő nemzetnek egy kis töredéke az által nyújt, hogy megvetvén a törvényes függést, a sz. kapcsolat, mellyek hozzánk szoriták, letépvén, velük önámításában magát ilyr nemzetnek nevezi, velünk rokonult tulajdon országunknak ezimerét 's nemzeti öltözetét megveti, képzelt világának, vagy állítandó országának (ugy hiszem csak a hold, 's csillagokban) határit kiszabva földabroszt is készít, még valóságos hazánkbeli is Vas, és Zalanak, ugy Bács-bodroghnak alsóbb részeiből, Karinthia, és Karniolia sat. tartományokból választja ragadmányait. Lelkes szózat emelkedék mindenfelől a Nemzetiség ügye fölött, 's kitesztett, hogy nincs politikai szín, melly a nemzet életét nemzetisége által feltételeztetni nem hinné. 'S épen ez okozá, hogy Varasd ns. megyének deák levele, noha embertársaik Szervia, Bosznia sat. keresztény lakosinak nyomorgatásán elérzékenyült nemese szívöknek szép hangulatát bizonyítá, általános morajjal fogadtattott; 's azonnal elhatározatott, a jövő országgyűlésen kimondatni, ha a horvát megyék törvényhozóink által az országnak határin belől, vagy kívül hagyattak é? Beregh egykor tudakozta, ha a magyar k. Anyaszentegyházról intézkedni akaró levelet vette-e Soprony, vagy sem? 's mostani igen sok nem épületest foglaló leveleiben megvallja, hogy a Censura sanyarusága miatt eddig kinem nyomathatván, elkésett. Ugy látszik, nem a legjobb rendben vagyunk min magunkkal uraim! és még is az egész catholicismus rendezőitől ajánlkozunk! Hallottuk ns Fehér m., Beregh elleni felszólalását, 's még más hazai érdekekben írottakat is; 's némelyeket kedves tudomásul vévén, némelyeket felírásunkban, vagy országgyűlési követünk által pártolni elhatároztunk. De még hust is limitáltunk, 2 krral az előbbi árt leszállítván, mivel nálunk a tartós szárazság következtében sarju épen nem díszlett, burgonya, 's hajdina kevés reménynyel bíztat, de szőlőgereszdeink is a nagy hőségben elfonnyadván már is potyognak, 's így bő szüretre illi vérmes ohajtásaink ernyedni kezdenek.

Arva megyei viszonyok. (A folyó évi jul. 11 és 12én tartott tisztújítószerző körülményes leírása.) *Nubila post Phocbum!* Mint az anyjoktól megfosztott sólyomfiak egy tömegbe gyűlnek természeti jelökkel önbátorságosításukról tanácskozandók, úgy Arva megyének tisztikara rövid idő alatt, egymás után két elfelejtethetlen főispánját elvesztvén, az igen hosszú ideig üresen állott főispáni hivatal mellett, vigasztalását szeretett első alispánja kormányában találván, annak vezérlete alatt szövetségbe lépett, mellynek szivesség, barátság 's egyetértés vala jelszava; illy barátságos kötelek 's illy rokon szeretettel vezéreltetve a vendégszeretet kitüntetésében, 's ollykor legfényesb lakomakkal a társaság magát sorban váltogatá. Miglen mult november hónapban a főispán kinevezetéséről leérkezett k. udvari leirat annak egészen véget vetett. Mert a főispáni helyettes kinevezetésével a tisztválasztószerző is közelgett, az esküdtek már nem esküdtek, hanem szolgabírák,

alszolgabírák, főbírák kívántak lenni. Minthogy pedig e kívánság magány-körökben fölük megtagadtak, hogy ennek dacára kívánságukat valósítsák, pártoskodásokra, 's mint akkor a Pesti Hirlapban érintett, lélekvasárlásokra vetemültek, a nemességet etették, itatták 's tánczoltatták. Látván ezt a megyei főtisztek, ellenségök ellen szövetségbe léptek — 's azon bizodalomnál fogva, mellyel a nemességnél bírnak, a megyei köz nemesség nagyobb részét magokhoz vonták. Mind ez csak játéknak tekintették, hiának tartatván a kezdők rohanása mind addig, még Sz. György nap körül magát e kisebb félhez egyik előkelő tisztviselő csatolá, hogy az első alispánnal megvijon 's vele újat húzzon. Előre bocsátván, hogy eleinte a két alispán közt kérdés nem volt; azoknak megtartása mindenkinél közkívánság lévén, magának az illető főhivatalosnak sem volt eleinte gondolatában, csak a később közbejött mendemondák 's holmi pletykák által ragadtatott arra. Így tehát most a terv megváltozott, 's a pártok a két tisztviselő között megoszlottak.

A lépések ezentúl kettőztettek, az eleinte jóval kisebb fél mindent elküvetett, hogy céljait érhesse 's az első alispán nyakáról lerázhassa, ki neki ritka szilárdasága 's ügyessége miatt továbbra károsnak látszott, mint egykor ugyanazon oknál fogva bizonyos megye híres alispánjával történt. Azért is az erszények megnyitak, 's a vendéglészekben a felek annyira vetelkedtek, hogy ha egyik fél ma néhány óráig tartandó majalisra 20 akó bort 's néhány mázsa húst a kiesre vitetett, akkor a másik fél azonnal két annyit adatott híveinek; szóval: a toborzás olly lelkesüléssel folyt, millyen az utolsó spanyol fölkeléskor don Carlos részére sem lehetett nagyobb; a bőkezűség legnagyobb fokra hágott, de vele az ingerültség is, mert már nem hivatal-nyerés, hanem inkább az úgynevezett Caprice uralkodott, 's a gyarló emberben lakó egyéb szenvedélyek lángra kapván az egész játék forradalommal vált, mellynek azonkívül, hogy ezen annyira megszállt nemzeti ünnepecske mintegy 40—50 ezer forintka költséget okozott, még azon rosz következtése lőn, hogy a megyebeli békés családokat, rokonokat, sok évre egymástól elidegeníté, 's kegyetlenül különszakasztá.

Végre megérkezett a főispáni helyettes Julius bán 's így a Corteskedés megszűnt, mindegyik a magánál maradván. Egyik maga ujonczait m—i kastélyába nagy pompával helyezteté, 's még nagyobb szorgalommal zárva tartá; másik ismét a magát, nagyobb részben a galicziai határszélen lakó nemességet behozatván; miután a közelébb lakó nemességgel, mellynek egy zászlóalja, Dombó zenebandájával mérőldnyi messziségre elejükbe ment, Julius Skaï reggeli órákban Alsó-kubinban öszszejött, az egész sereg a megyeház előtti piacon megállott, mozsarak durrogatása 's éljenzések között.

E látvány az utolsó katonajoncz állítást képezé, vad eleviségét csak az épen akkor belépett napfogyatkozás csilapítván némileg, melly látványt még csudalatosbba tette az érintett napfogyatkozás, midőn a jelenvolt pór nép nem lévén előleg értesítve annak beérkezteről, állatokhoz hasonlólag rémült szemmel csudálta ez égi tüneményt, 's azt a tisztújítással valami összehangzásban lenni gondolván, annak rosz kimenetelétől tartva, mindenféle sejdítések szálltak meg keblét. Végre elindult a sereg az egyik főnök lestineï lakába, hol Julius II-dikéig vígan tartatott. — Illy karban lévén a dolog nem lehetett nem tartani a két sereg öszszejövételével könnyen bekövetkezhető zenebonaskodástul, azért is minden veszély elhárításaért, — akár egyezik az meg a nemesi szabadsággal akár nem, igen bölcsen volt megrendelve a katonai hatalomkarnak felállítása, 's így az itt és Liptó megyében tanyázó lovas katonaság, a város mind két felén készenállott, a nélkül azonban hogy ezéljárul a közönség értesítettett volna; de mégis hasznalatára nem került, 's az egyedül a szokott tüzkárt batorságosító modorban maradt. (Folytatatik).

Megeyi 's más rövid közlések.

Zágráb megye közgyűlését aug. 23-án tartá m. zahromichgradi Zdenchay Miklós főispán elnökléte alatt. — Miután a főispán élénk örömmel fogadtatott a gyűlést tartalomdús, 's a körülményekhez alkalmazott beszéddel nyitá meg, melly lelkesedéssel fogadtatott, 's annak kinyomatása általánosan kéretett. A tanácskozás a bán ő nmlta legfelsőbb kegyelmek kinevezésének, 's e megye ő nmgához intézett üdvözlő iratára jött válaszának felolvasásával

kezdődtek; mellyek köz 's élénk részvétellel fogadtatnak. — Ezután a m. k. Helyt. tanács m. Siskovich József verőczemegyei főispán kir. biztossá kinevező intézvénye olvastatott fel, mellyre több élénk vita keletkezett, egy ő felségéhez e tárgyban intézendő felírás felett; végre ennek kidolgozása Lentulay alispán, Stajdacher városbíró, Zengeval püspöki palotagróf, 's Praunsperger főjegyző urakra bízott. — A felterjesztésben a tisztujításnál történt kihágások rajzoltatnak, és ő flge alázatosan kéretik, hogy a megyében rendelt kir. biztost visszahíni 's a túrmezei nemes közönséget, mint szinte mind azokat, kik a megye iránt tartozó engedelmességet megtagadják, kötelességök teljesítésére szólítani méltotassék. E felírást, mellyről a m. kir. Helytartó tanács és Siskovich főispán és kir. biztos ur értesítetténi rendeltettek, a Rk jóváhagyák, noha a főispán ur nyilvánítá, hogy az nem kívánsága szerint van szerkesztve, mint hogy véleménye szerint ő felsége inkább azon fájdalomról lett volna alázatosan értesítendő, melyet a megye rendei a kir. biztosnak e megyébe előleges kihallgatásuk nélkül küldetésén érzettek 's megkérendő, hogy a vizsgalat annál hamarabb megtételére a kir. biztost utasítani méltotassék. — Hasonlóan a főispán ur véleménye ellenére, azok ellen, kik az utolsó tisztujítás alkalmával választott tisztviselők ellen ovást tettek, 's a megye iránti engedelmességet megtagadják, közügyeszi kereset rendeltetett. — Az utolsó megyei gyűlésen határozatba ment, hogy ezután a megyei gyűlésekre a lelkészek is meghívassanak.

Ennyit a zágrábi német hirlap után, míg alkalmunk leend rendes levelezőnk tudósítását közölhetni.

Sárosbul, aug. 27. Sáros RRdei küldöttség által a legkegyelmesebben kinevezett főispán, mgos gr. Andrassy György urnál, Hoszuréti lakhelyén üdvözlő tisztelekedéseket aug. 18-án megtévé, 's ő msgát széke minélelőbbi elfoglalására megkérvén, azon örvendetes választ nyerték: hogy jövő sept. 27. bevezetése, 28kán pedig beigtatása fog tartani. — Sovány vidékünk a hosszú szárazság nyomasztja. — Az aratásnak, úgy szólván, már vége, — ez nálunk szokatlan, mert más években közönségesen sz. Mihály napja szokta azt befejezni. — A tarlón semmi legelő, a marhát, hogy éhen ne vesszen, már honn kell étetni, a sarju elveszett, a gyümölcs lezuhott, a burgonyához, melly az éhenhalástól nemesek folyó, de más években is a felső vidéket megóta, minthogy már szára elfonnyadt a kaposzta, melly lakosaink majd mindennapi eledele volt, salátának is ritkaság lesz. — Aug. 16kán ismét új csapás értemegyenket; Alsó Szalok, (egyik legnagyobb faluja) 15 házat kivéve, egészen tűz martalékává lőn mert a szó legszorosab értelmében, minthogy a házak fából valának építve (kivéve a templom, mellynek régiségökrül nevezetes szék harangjai elolvadtak, 's az uraság házainak köbül épült falait) földig leégett. Nem volt kéz, melly gátolhatta volna a tüzet, vagy legalább valamit kiragadhatott volna a dúló lángokból, mivel a lakosok aratván, mind mezőn valának 's hazafutván, alig tudtak szeretett lakjok helyére ismerni! — Lak, ruha, gazdasági szerszám nélkül, mikint tekint egy helységnek szántóvető lakossága a jövődöbe? ezt inkább érezni lehet, mint kifejezni. — A részvét azonban és szánakozás vég bucsút még nem vett az emberek szívéből, mert a mint hallottuk, a szomszédok siettek őket azonnal kenyérrel és ruhával segíteni. Táplál a remény, hogy a legutóbbi gyűlésen is megújított határozatának lesz némi sikere, hogy t. i. ezután köbül építessenek a házak, segítséget adván a behordásra a megye, a mint ezt, az idén Fries helységében tetel is bizonyította.

Lőcse, aug. 28-án. Folyó hó 25kén sz. k. Lőcse városának tisztválasztása tartatván, annak eredményét röviden közleni ohajtom. 60 év lefolyta után most egyszer sikerült a város tanácsának kir. biztos befolyása nélküli tisztválasztásra felsőbb engedelmet nyerni; a tanács tehát, de leginkább annak elnöke Andaházy Imre a királyi biztos szerepét vitte; — minő sikerrel, a következők fogja mutatni. Süriün emelkednek a panaszok! Most a függönyön belől történeteket mellőzvé, csak azokat adandom elő, mellyek kün a színpadon játszottak el: A választott polgárság e következők által egészítettett ki: Ribiczey Vincze, (eddig megyei al-ügyész és th.) Paudex Manó (seborvos), Blasy Vilmos (kereskedő), Koller András (professor), Juhos Gyula (bányák igazgatója); nepszószóla lett: Klingenthal József; tanácsbeliekül választattak: Kayszer Fridrik és Novák Antal; főjegyző lett: Weber Károly, aljegyző Zotty Ká-

roly; levéltárnokká lett: Rombauer Vilmos; városkapitányá választott: Kayszer Fridrik; polgármesterre: Danielisz János, és főbíróvá: Andaházy Imre. A többi in statu quo megmaradt.

Veszprém augt. 22én. Tegnap kir. személy-nök ur ő exja, Bezeredy Miklós kanonok urnál ebédelt, 's a tisztelt kanonok ur szives vala több egyházi és világi urat asztali vendégekül megkérni. Estve felé Zirczre rándult ő exja, a magyar szivesség- 's vendégszeretetről híres cisterciata-atyák kolostorába. Itt meglepő volt ő exjára nézve az, hogy midőn este az apátság ebédlő teremből kilépett, egyszerre tüzfény özlé őt körül; t. i. a kolostor belseje a vacsora ideje alatt egészen kivilágított 's több díszes, elmés és örömtölmácsoló fölirat nevelte az ünnepegy díszét; köztük egyszerű, de épen azért leg-tetszőbb volt ez, „Szerecsy a hazáé; szerecsy a miénk.“ Masnap Veszprém megye részéről számos tagokból álló küldöttség üdvözle ő exját Zirczre, kocsis-Horváth első alispán ur vezérelte alatt. Az öszinte szives és barátságos ebéd után — mellyen több egyházi és világi urak valának jelen egyszersmind sok áldomásphár üfittetett. Ő exja ismét visszatért Füredre, azon áldott fürdőhelyre, mellynek gyógyereje — örömmel mondhatjuk — az idei vendégek kö-zül, különösen ő exján feltűnökép mutatkozik. B. K.

Veszprém aug. 31kén. (Hirlapi petulantia) augusztus 28-án 173. számú „külföldi napló“-jában „Algir“ czim alatt ezt írja a P. Hirlap. „Rocher Leo, a hadsereg főtolmácsa nem rég Romába utazott, hol egy templomban olly hathatósan szállta meg őt a szent malaszt, hogy 24. óráig folyvást sirt, 's most kíván a romai egyház kebelébe visszatérni.“ Ezen magában csekély jelentőségű jelenet előadása után, jónak látta K. ur saját észrevételét ekép kifejezni, „Tudjuk, hogy az olly convertiták a lélek üdvösségén kívül materialis hasznót is szoktak nyerni, egy kis nyomadéku a szent malaszt hoz.“ Fölhivok minden katolikus és nem katolikus, de még is keresztény vallás felekezethel értelmes embert: itélje 's valja meg, nem paizán, durva, pajkos-elméncz ötlet-e, nem valláspszokló guny, sőt nem isteni fölséget bántó káromlás-e 's így nem ollyan bűn-e ez, melly sz. István törvénykönyvének XII. dik cikkjével és — hogy többet ne emlitsék, — az 179% 26. törv. V. dik §-val öszszeütközik? 'S mindenkinek, ki a keresztény religiót becsüli, nem kell-e keserű fájdalmat szívében érezni, midőn keresztény honban, keresztény kormány alatt a türelmetlenségnek olly mérges kitérését látja, olvassa nyilvános honi hirlapban? Vagy K. ur nézete szerint ez is „egy kis nyomadéku“ szolgál-e a korkivánatinak, a haladás előléptének eszközlésére, 's előmozdítására? — Az ollyen 's hasonló kitérésnek, és leginkább a „külföldi eseményekhez szürni szokott olly nemű glossáknak meggátolására egy kis figyelmetfordítani, úgy hiszem, nem ártana. B. K.

Egerből. Aug. 16án. A „Világ“ 63ik számában Hevesből egy névtelen, alkalmi tapasztalás szülte közleményét tarja föl az olvasó közönség előtt, mellyet átolvasván nem állhatám meg, hogy a közlő észrevételeit ellenészrevételimmal ne kísérjem. — Többi között arról vádolja Gyöngyös városát, és Egerit, hogy utczái asztagokkal halmozvák, 's Jeremáskint jajsztót emel az érintett városok jövődö szomorú sorsra jutandásuk fölött, ha történetileg az illető városi hatóság czélszerű örködése hanyagságából, egy szikra-okozta tüzvész által romhalomává dülve, gyász színt öltönnék. — Itt Gyöngyöst zárjel közé véve, mivel azt közelebből nem ismerem, csupán Egerről szólandok. — Drága közlő ur! Ugy látszik, hogy e porföleges idöszakban, gyöngye szemét kimérendő, nagytó szemüvegen szemlélte az Eger utczáin állítólag emelkedett asztagokat, kivált a városház téré, hol naponkint a zajgó kofák hal-mazánál mit sem láthatni, önnek képzelt asztagai ellenében. Ne siránkozzék olly igen Egernek szá-nandó sorsa fölött! Arról bizonyossá tehetem jóslólag közlő urat, miszerint zápor könyeï kopár sziklara gördülnek, képzelt keserű gyümölcsöket soha nem termendők, miután két évtizedet túlhaladó otlaktom, 's ellenkező tapasztalásom eléggé igazolják ön ferde állítását, mintha t. i. a város utczáin asztagok léteznének, 's különösen a városház téré az asztagok mögött izzadó nyomtatók — talán gondatlan do-hányzásuk következtében — tüzvészt okoznának Egerben. Csekély szántóföldjeinek — mikor majd 20,000 népességű városban egy pár száz egyén bizonyos határozott áron dézma mellett a földes uraságtól éven-

kint megv
kítisztáza
kőn is, a
nek volná
volna el a
kosit, kik
gény éltök
lom, mifé
illy roppar
egész vagy
göny szüle

A gy
táltér a ga
sére, 's a
teségből j
születendő
hatóságok
közbenjárá
de többnyir
tok, medd
— több izl
lapok hasá
a nélkül h
's az ezekh
tában kiált
mert az e t
natba nem v

nyire azok
nak a közö
apadhatlan
szent szóza
leszteni a s
gait, de tet
szarit nem t
's ujjabb ter
az untatásig
sük, a leve
hatóság fon
élénk részv
nézni, 's h
Nem az itt
mellyet nél
az éretlen,
gyümölcscr
büntetőleg
ám följogo
avatatlan k
nak' eltulaj
tam, hanem
alatt bíróla
örök figyel
hanyagokna
nassanak,
meg. Ekko
sem. Azért
urainak, h
gényesség j
megyei törv

csak szilárd
— e közöns
szerte mind
szat gyöker
érdekében
nyomatékos
latokat haln
Végre
közlő hevesi
mond, a mi
összeszedné
a temetőbe
rangozómma
mondanán s
vele, és me
hernyó elle
tettetnék, h
és ne pazé
csak Logie
clusio, min
senyöfi, erd
tal okozott
crepidam“ h
— A lelkes
függve csup
tudtomra, a
találna is b
telettel legy
lást merithe
lelkészek p
— mit kült
letlen pórne

kint megvesz — csekély aranyú termékeit könnyen kitisztázhatni a külváros előtti téren elfoglalt szerűkön is, a nélkül hogy a belváros utcáira kénytelenek volnának azokat hozatni. Vajha bővebben látna volna el a gondviselés köznyomor sújtotta Eger lakosait, kik többnyire szőlőművelésből tengetik szegény életüket! Nem képzelhetem magamnak, megvalom, miféle fölmagasztalt képzelet építhet semmiből ily roppant várat szükséges anyagok nélkül! az egész vagy táj-ismeretlenséget árul el, vagy alacsony gúny szüleménye.

A gyöngyösi, és egri asztagok taglalásáról általánosan a gabona-vesztegetés eredményeinek fejtegetésére, és a rossz gyümölcsért eltékozott gabona-vesztéséből jósolgatja az imént lefolyt mostoha év újja születendő rémletes szükségét, ha annak az illető hatóságok eleve akadályt nem vetendnek célirányos közbenjárásukkal. Mind szép szók ezek, tagadhatlan, de többnyire pusztá hangzatok, erő nélküli javaslatok, meddő tervezések, ha tette nem alakulnak át; — több ízben volt már szerencsénk illyesmit a hírlapok hasábjain egész a csömörlésig olvashatni, de a nélkül hogy ohajtott siker koronázta volna ezeket, és az ezekhez hasonló fölszólamlásokat; mindig a pusztában kiáltó szavaikint enyésztek el, és vajjon miért? mert az e tárgyból hozott üdvös rendelkezések fogantatba nem vétetnek; — és vajjon kik által nem? többnyire azok által, kik szüntelen javaslo szerepet játszanak a közönség előtt, kikből mint bölcs oraculumokból apadhatlanul ömledeznek a kor kívánatait jellemző szótak, kik tetszékeny füzérekbe tudják illeszteni a sok szép tarka vegyületű tervek szóvirágait, de tettekről nem is álmodoznak. Véleményem szerint nem az volna a teendőik sorában, hogy újabb és újabb tervekkel, és javaslatokkal halmozzuk egész az untatásig a közönség figyelmét, a papirost töltjük, a levegőt hasitgassuk, hanem hogy a törvényhatóság fontos rendelkezéseim megnyugodva, azokat élénk részvétellel ölelni, nem pedig aluszékonyan elnézni, és hova hamarabb életbe léptetni igyekezzünk. Nem az itt a földadat, közlő ur! hogy a gyümölcsért, melyet nélkülöznek, esengő falusi pórokat tiltsuk el az éretlen, és minden esetre egészség-veszélyeztető, gyümölcsérti gabona-pazarlástól, lefoglalva tőlük büntetőleg a gyümölcs-cserét; mert arra senki sincs ám följogosítva, hogy például valaki sajátomhoz avatatlan kézzel nyúljon, és azt önkényleg magának eltulajdonítsa, mit veritékemmél összetakarítottam, hanem hogy a gyümölcszállítókat felelet terhe alatt bíróság ajánltassanak az e célból rendeltető őrök figyelmébe, és ha ezeket eltávolítani tisztjokban hanyagoknak találhatnák, szoros számadási alá vonnassanak, s érdemlett büntetéssel fenytessenek meg. Ekkor majd ezélt érhetünk, de máskép soha sem. Azért ajánlható volna minden helység birtokos urainak, hogy illyenemű hasznos lépésekkel, a szegénység jölele elmozdítása tekintetéből, — mit a megyei törvényhatóság befolyása nélkül is tehetni, csak szilárd akarat működjek a szép tervek nyomán! — e közönségre nem csak Hevesben, hanem ország-szerte mindenütt kártékonyan ható, elharapozott rozszat gyökerestől kiirtani serénykednének. És ha ez érdekében és tehetségében fekszik közlő urnak, nyomatékosabb leend tette, mint javaslatokra javaslatokat halmozó szótára.

Vége záradékul azzal fejezi be a névtelen közlő hevesi észrevételeit: „Ha lelkész volnék, ugymond, a mi asztalomon gyümölcs elfogyna, magvát összeszedném, elültetném, ha kertem nem volna, a temetőbe, és midőn felnőtt — beoltanám — harangozómmal, és kiosztanám híveim között, megmondanám szószerűkkel: mint ültessék, mint bánjanak vele, és megnézném évenként, öntözik-e, marha, és hernyó ellen ójják-e; sirjelekül gyümölcsfákat ültetnének, hogy lenne híveimnek gyümölcsük bőven, és ne pazéroljanak érte gebonát.” Ez már ugyan csak Logica szerinti követésre méltánylandó conclusio, mintha bizony a lelkészek volnának a besenyői, erdőtelki, és innen Gyöngyösig a porság által okozott gabona-fecsérlés okai. — Sutor non ultra crepidam! hallotta-e híre e közmondattak közlő ur? — A lelkész hivatásköre a kertész tisztével összefüggve csupán közlő ur agyában foganszott még eddig tudomra, nem másban. Egyébiránt ha viszhangra találna is bennem közlő ur szerény javaslata, tisztelettel legyen mondva, igen igen csekély tapasztalást meríthetett ekkor, ha hajlandó himni, hogy a lelkészek pusztá szóval, minden physical erő nélkül — mit különben is nélkülöznek — képesek a műveletlen pórnépet gyümölcsfa-tenyésztésre birni; holott

a földes urak — nem mondom most, hanem ez előtt — physical erő használatával sem, még pedig vad-fákat sem, a kijelölt helyekre átülteteket, valának képesek a pajkos pórnép szilaj dacz, kaján irigység, vagy bosszúvágyiszülte romboló hevétől megóni. — Továbbá a temetők nem arra szánvák, hogy azokból gyümölcs-kertek alakuljanak, hanem hogy ott a porhadó testek semmiségükbe oszoljanak át csöndes nyugalomban; *) — a szószerűk nem a gazdálkodási tárgyak, hanem a lelki dolgok fejtegetéseire valók; **) a hernyó elleni örködés, óvakodás nem a lelkészek, hanem a világiak tisztí-köréhez tartozik. ***) Végül tanácslom közlő urnak, hogy ha a lelkészek által közlített üdvös célja elérésében gyönyörködnek, legyen szives mintául egy darab földet fölfogni, az asztalán megemészett gyümölcs magvait szorgosan összeszedni, elültetni, a fehértetket beoltani, jobbágyai között kiosztani, őket legényével udvara tág térére összecsődítve, czélszerű szónoklattal és oktatással az ültetésre, bánásmódra fogékonyokká tenni, a pusztító hernyók elleni óvakodásra figyelmeztetni, hogy így legyen jobbágyinak gyümölcsük bőven, és ne pazérolják érte gabonájukat, ekkor hiszem, hogy a lelkészek, látván a jó cél sok reménnyel kezesgető üdvösségét, és dús gyümölcsözését, rögtön követendik nyomdokait, mert „verba movent, sed exempla trahunt.” K. A.

Kassa. aug. 10. Sokszor voltam már oly helyzetben, hogy a földi lét egyik fő boldogságának vallám az irnitudást; nem mintha valami különös fontosságú tárgyat akarnék pengetni, vagy tudja isten, milly világboldogító eszméket juttatni közönség elé, hanem csupán azért: hogy az agyamra tödülő sok tarka gondolatot lerázhassam. Ellen nem állhatok tehát vágyomnak, hogy téged kedves barátom, néhány sorral, mint szokták mondani, (miből azonban végre szinte néhány lap is lehet) untassalak. — Jelen esetben éppen nem tartom lelkiismeretlen dolognak, ha netán oly bevezetést talállok csinálni levelemnek, mely hosszabb egész tartalmánál; hisz lapokban, röpiratokban, könyvekben, színház és zeneszarnokban, társalgási és szónokteremben, uton utfélen unatni az embereket — bevett szokás — könyveket irni, mellyeknek egy harmada bevezetés, egy harmada végszó, a középső harmadnak első fele pedig tárgyelosorolás, másik fele tulajdonképi tárgyalás, — szinte valami igen divatos dolog; tudjuk pedig, hogy az us nálunk vajmi hatalmas parancsnok. — Azonban, ne véld hogy a fenébb említett irnitudást valamimagasabb, szellemibb értelemben akarnám vétetni; én azzal csupán az iras egyszerű művelését, vagy ha úgy tetszik, a betűrajzolást értem; mert semmi kedvem sincs azon emberek példáját követni, kik az irnitudást mintegy szabadalmilag magoknak követelvének sans géne elmondják: auch! io son pittore, — azaz nyilván kijelentik: hogy az ő nevek sokkal jobban hangzik imez vagy amazénál, és ennek tetteleg bebizonyítására, vagyis inkább másokra rátszokolása tekintetéből adandó vagy akár nem is adandó alkalmal bizonyos idézett nevek közt némelyleket kiváló betűkkel írnak sőt nyomtatnak, csak hogy ezen kitűnő elsőségben saját édes nevéket is részesítsék.

Ha oly vidéken utaznám, mely még eddig ismeretlen volt előttem, leírnám azon benyomást, melyet a gyönyörű táj, a derült ég lelkenre tőnek; leírnám a regényes hegységeket, mellyek oly szép és annyiszor félreismert hazámat a legelfogultabb előtt is megkedveltethetnék, ha erőt tudna venni magán levetni a befűstölt szemüveget: szeméinek, valahányszor hazai tárgyakat kell nézni, ezen kártékony fegyverét; leírnám a földek ezer meg ezer garmadait,

*) Ugy hiszszük mégis, hogy a gyümölcsfák árnyai e csöndes nyugalomban porhadást nem akadályoznák, és ha lehetnek ott — több helyütt — akác-fák miatt nem lehetnének szinte alma-, körtvély- és barack- vagy cseresznyefák is! — Egyébiránt az: nem lenne-e a csöndes porhadásnak kedvetlen befolyása illy gyümölcsökre? olly kérdés, mellynek megfejtése másokat illet. Szerk.

**) Talán ollykor — habár ritkábban — nem volna el semmit a szószerűk tiszteletből, ha ott más világi hasznos, rövid oktatások is adatnának; mita lelkészek, azon bizalomnál fogva, melly híveik irántok viseltetnek, sokkal nagyobb sikerrel tehetnének mint szaz világi oktató. Szerk.

***) Szorosan véve, igaz! de hát a „tisztí körön” túl lenni a lelkészeknek, kik szüntelenül híveik közt vannak, nem szabad? . . . Ismerék egy lelkészt Hont megye egyik helységében, ki jlesen e tárgyban sok érdemeket szerzett magának. Áldás hamvaira; de bár szelleme élne sok, sőt minden lelkészeink keblében. Szerk.

mellyek mindenütt ellepik e szegény-dús honnak téreit! De a vidék szépségének dicsérésére, minthogy már ismerem, nincs elég lelkesültségem, azoknak csudálása csak azon kisszerű örömmé törpül, hogy végre kifúhatam tudómból a dicsőséges fővárosi port, mellyet egész nyáron nyelhetni olly szerencsés voltam, — a dús aratás pedig éppen nem gerjeszt vigézetet szívemben, ha meggondolom, hogy üdvös intézkedések hiányában az idei áldás daczára is éhség martalékává lehet a nép, ha tán esztendőre szük termés leendne. — Ha élet-képeket tudnék írni, és pedig olly remekül, hogy miattok és védelmükre még holmi zöld beszédekkel is mernék csatára szállni: igen érdekes anyagot találnék az ut mellett tanyázó cigányokban, kik polgárisodott hazánkban még mindig úgy járnak, mint az isten teremtette és minden polgárisodás korlátin kívül állanak; vajmi regényes életkép lehetne ám ebből, mert a mi a szabad természet féktelen ölen csapong, és nincs az embercsinálta kényszerítő törvények bilincseitől lenyűgözve, o az vajmi regényes, dicső lényképe a socialismusnak! — Ha apróságokban gyönyörködöm, irnék az ürgekről, mellyek minden parányiságuk mellett is annyi kárt okoznak vakand-természetű turásikkal, és mellyek, mint bizonyos emberek, akár simogasd, akár csípd őket, mindig marnak; első esetben, mivel hiaságuk elhitheti velök, hogy félelmedben cizírogatod őket, és másodikban, mivel egyáltalán noli me tangere gyanánt szeretnének diszteni. Persze, hogy legrovidebb mód illy marakodó állatkákat simplicissime vízzel kiönteni, — ám hagyjuk ezt „gyermekeknek”, nekik való illy gyermekes mulatság, — és hol a víz is elég, minek használnánk véres fegyvereket? — Ha szeretném a cse megéket, elmondanám, milly sok szilva lesz némelyle vidéken az idén ismét, és ha a tövises és virágok különös bájjal hatnának reám, csak hamar eszembe juthatna elmondani azt is, mikép fűskén bokron, garadon sörvényen, tövis és virágkerítésen egyiránt keresztül ugrálnak a pajkos azaz nevetlen gyerkőczek, és ama szép csemegéket, noha éretlenek, szépen ellopokdják. Igaz, hogy hasrágást kapnak utánok, de ők csemegéznek! Hagyján, gyermekizlés! Irok tehát, röviden és érintve csak, olly dologról, mellyel úgy vagyunk mint a hold-ujssággal, melly mindig ujság és mindig ugyan a régi, — és ezen új régiség, vagy ha tetszik, régi ujság a pestmegyei rozsz ut. A rákosi darabkát kivéve sehol sem lehet becsületesen haladni, pedig gyors-kocsin jöttem. De ezzel a gyorskocsival is úgy van az ember, mint a haladással általában; ha rozsz az ut, és egyik vagy másik ló sántikál, hiában várjuk a gyorsaságot; szellemileg is, ha nincs még előkészítve az ut, mellyen haladni akarunk, és egyik vagy másik, ki a keréken járó alkotványt huzza vonja, lábát kifeszamítja, hasztalan minden vágatási erőködése. De még csinált jó uton is meg kell emlékezni, hogy jobbról balról árok van, és hamar belerángatják abba a kocsit a vágatótatosok, mint például minket Gyöngyösön kívül a gyors lovak, hol csak a kalauz lélekbersége és kezének egy hatalmas gyeplü-rántása menté meg a kocsit, hogy ezer darabra nem tört az utazókkal együtt. A rozsz uttal közel rokon a rozsz városi kövezet, minővel például Gyöngyös és Miskolcz dicsékszik; de ezt nem is említem ujság de még régiség gyanánt sem, hiszen a mi kedves fővárosunkban is eléggé silylik tyükszemeink a hegyes kövekben bővelkedő gödrös utcákat. Hogy azonban igazságtalan ne legyenek, meg kell vallanom, hogy másutt is, ambar csinált ut van, némelyle helyen szivesen kerüli azt a kocsis és letér a mellékutra. Boldog isten, meglehet, hogy ezen anyagi szokásnál fogva szellemileg is annyira szeretjük a mellékes utakat keresni. De ez mind azért van, mivel azt hiszik nálunk, hogy minden szolgabíró egyszersmind született utesináló. Nem lehetne e ebbe ország-szerte bizonyos elveken épült egyformaságot hozni, mit csak hely-körülmények szerint kellene itt ott némelyle módosítani? Valóban esodálatos, hogy mindeddig, holott gőzűsökre, vasutakra találkoznak vállalkozók, nem akadt társulat, melly az országos utak csináltatását felvállalná. Illy társaságnak bizonyosan könnyebb volna a kölcsönös összeköttetés által kődús vidékekről ollyakra szállítani köveket, hol azok nincsenek. Ugyde ki fizessen? A paraszt és ismét csak a paraszt? Szegény haza!

A gyorskocsikra nézve egy kis észrevételem van, és nem bannám kedves barátom, ha megválnád az illető intézetnek, hogy a pogyász tulsúlyára nem ártana egy kis tarifa-módosítást létrehozni. Harmincz font szabadon jár a személylyel, de már azon túl minden font egy pengő garast fizet. Tíz, husz fontig ez

még csak mehet, de ezentul némi zsarlás színét viseli. Mert ha például az utas bűrűde 100 fontot nyom, hogy ezért mindjárt 70 pengő garast kelljen fizetnie, ez csakugyan sok, felesleges! —

Népnevelés és Restauratio.

Az embernek mint az alkotás remek-művének szellemi fölemelkedéséről és méltóságához illő neveléséről eszmélni legszentebb kötelessége mindnyjunknak, kiket rokon érzet részesít fajunk mind boldog mind boldogtalan állapotjában. — Régóta pang ugyan nemünk a tudatlanság 's neveltelenség veszélyes iszapjában, de mivel mégis jobb, ha bár késő is, egykor, mint soha a tudatlanság setéjéből kivonni az embert, ezen isteni prototypot, 's nemesebbre, jobbra 's szebbre emelni; talán ezen szép vállalattal még nem késtünk végkép el's nem is késünk, az emberben az értelem működik és valamit felfogni képes, csak hogy cselekedetek által magoknak e földön a halhatatlanságot kivítták: — mondom ez olly törekvés, minél szebbet alig ismerek; de midőn e szobrokat mint illik is, emeljük 's tisztelgetni tartjuk, vajjon megelégedünk-e akkor az élő szobrokkal, t. i. embertársainkról, kik minden esinosodás és művelődés nélkül szükkölködve, nemünknek szégyenére várják a jótékony és könyörülő mester vésűjét, melly nekik bel-méltóságukhoz illő idomukat megadja? — ezek azon szobrok, melyeknek nemesbűlése 's általunk rájuk vésett tökéletesülésnek arany betűi halhatatlanná teszik nevüket, és soha el nem rekedő hangon hirdetik rajtuk végbevitt esinosítási iparunkat késő unokáinak. — Igenis emeljük szobrokat, tiszteljük a valódi érdemet még hamvaiban is, de ne feledkezzünk meg korunk jelen állapotjáról és neveljük köznépeinket, kik neveltelenségök által szinte annyi kárt és szégyent vonhatnak a közönségre, mint mennyi hasznot 's dicsőséget a tudomány, szorgalom és nevelés. Hogy a népnevelésre nagy szükségünk van, ez minden ajakról perog; hogy ehhez jó ékony segédkezet kell nyújtani, ettől minden kebel dagadoz, minden ér út; de mihelyt a módról, a nyújtandó segédeszközök 's áldozatokról van szó, minden zavarba jön, hogy és mikép lehetne ezt előmozdítani; pedig ha keblük be nyulunk, megkell vallanunk, hogy tömérdek pénz-pazarlások történnek sok szükségtelen dologra. — Szemeim előtt vannak főképen azon pénz-pazarlások, melyekkel több nemes megyében a tisztújítások járnak szoktak. Nem akarok itt számításokba bocsátkozni, hanem kinek-kinek ön-tapasztalására bízom, vezessen egy kis jegyzéket azon költségekről, mellyek a korteskedések alkalmával történnek csak 10 év lefolyása alatt, minden 3dik évet felvéve, midőn a tisztújítások tartatni szoktak, és megfogja látni, milly tisztességes öszvegezés fog belőle kikerülni. Már ha most ezen öszveg nevelésre fordítatnék, boldog isten csak 10 év alatt is milly erős rugója lenne a nevelésnek! pedig vajmi megköszönhető, ha 10 év alatt a népnevelésre annyi fordítatnék, mennyibe szinte tíz év alatt nemelly tisztújítások kerülnek, kivált ha a népnevelés ezután is csupa eszme fog maradni. Igaz ugyan, az is a szabadsághoz tartozik, hogy kiki saját pénzét arra 's oda fordíthassa, mire 's hova akarja; igen — de erről nincs is szó, csupán arról, hogy hasznosabbra, dicsőbbre is lehetne akaratunk fordítani a pénzt, kivált jelenkorunkban, midőn az értelem kezijük igényleni. Igen az értelemhez kell szólnunk, de hogy ehhez szólhassunk, szükséges ezt először czélszerű nevelés által fogékonyá tenni. Igaz hogy a boeskoros korteseknek nem értelműkhez, belátásukhoz, hanem inkább ivó recipiensűkhez kell szólani, minthogy nekik csak erre nyújtatik alkalom. — Megvallom, nem csekély vagyunkam, de életemet vagyok kész odadni, ha érdemteljes egyének ültetnek a tisztiszékekbe, mellyekből a törvényes szent igazságot arasztják a közönségre; mivel ez olly szent, olly felséges hivatal, épen azért az elválasztás módjúnak is olly szentnek 's komolyanak kellene lenni, mint minőt illy hivatal szentsége tőlük megkíván; és nem késtem, hogy az illy módon választott egyének szerénységei megbáratják, minthogy az öntudat suzja fülébe, hogy megkülönböztetését amugy is megérdemlette. — Igaz, ugy hozza a józan okosság magával, hogy az igen jó egyének közül a legjobbak választassanak; amde ismét nem apodicticus igaz az, hogy mindenkor az a legérdemesb, ki mellett a kortesek ki-

áltoznak, mert mámorukban azért kurjongatnak X mellett, mert ennek pártolója csapjáról leghatalmasabban ittak. — Istenem, mikép szenttelenítették meg azon hely, hol ildves törvényeink szent igazságot szolgáltatnak — hol a tisztviselők hivataluk szentsége és méltóságától áthatva javunkra, boldogságunkra rendelkeznek — hol a KK. és RR.ek hazánk 's nemzetünk ügyét szemök előtt hordozva, mindkettőnek boldogságát elősegíteni szentül törekcsenek; — hol az érdem méltánylást, a bűn fenyítéket 's javulást nyert; e szent helyet az állatlanság lealacsonyított mámor-szedítette fölvel megszeplősíteni! milly megboesáthatlan bűn embertársunk akaratját illy alacsonyág által fogva tartani ott, hol annak leginkább szabadon kellene működni. — Uraim, mit használ a népnevelés szép eszméjét rebesgetni, midőn illy alkalomkor, az erkölestelenség legfőbbike a részegség és sok kihágásokkal párosított tivornyázás még elősegítettik; — mit használ, hogy itt mértékletességi társulatok alakulnak, ha amott a mértékletlenség, — a féktelen kicsapongás — tapsot nyert! — Mind ezen aljasságokhoz gyakran még azon kijátszás is járul, hogy tetemes költségek mintegy sárba tipratnak, minthogy minden áldozat mellett is a czél el nem éretik. Uraim, a neveltelenség, tudatlanság büzös mocsárjában fetregő embertársainkat restauráljuk, ezeknek van valódi szükségök pártfogásunkra, segítségünkre 's adakozásunkra; a tisztiszékekre kijelöltek isten kegyelméből ugyis olly egyének, kik a rájuk ruházandó hivatalnak lehetőségig megelégednek, ha pártoskodás 's tetemes költség által egyiket a másik elibe nem emeljük is. — Nem esem tehát egészen kétségbe, hogy a népnevelést elősegítő források tökéletesen kiapadtak volna, mert igen alázatosan megkérjük azon jó urakat, kik restaurálgatni szeretnek, vessenek egyirgalmatlan pillanatot népünk neveltelenségire is, ennek akadályra, az iskolák hiányaira, a tanítók csekély nyomora fizetésükre 'sat, oh beboldog restauratiót lehetne itt eszközölni! Hanem azért ne kívánjunk ám mindent a restaurans uraktól, hanem mindnyaján fogjunk kezét és hordjuk, habár kisebb mennyiségben is, áldozatunkat hazánk szent oltárára; mert csupán a czélszerű nevelés boldogíthatja a nemzetet, a hazát az egyes polgárt, és ha boldog hazánkban boldog lakosok leszünk, akkor mondhatjuk még jobb lélekkel Chateaubriand híres íróval „Heureux ceux qui n'ont point vu la fumée des fetes de l'étranger, et qui ne se sont assis qu'aux festins de leurs péres. A népnevelés fölötti eszmék különbözők, némelylek ezt csupán az oskolákra szorítják — szerintem pedig meg lévén győzőlve, hogy „bonum ex integra causa malum ex quolibet defectu“, a nevelést nem szoríthatni csupán az oskolákra, mert fájdalommal tapasztaljuk, hogy póruink gyermekeit már 12 éves korukban az oskolából kifogják, pedig nem tehni fel, hogy egy 12 éves gyermek már megromlott volna; hanem midőn iskoláit elhagyta 's az élet mezejére bocsátatik, leg többnyire akkor bontakozik ki a veszélyes fereg átalakulásának burkából, és ekkor kezdi fektelelenül üzni ármányait, — itt e téren szoktak legalább pórsuhanczink a közönség ártalmára lenni. — Igy fel fogva a dolgot, nevelési gond mknak nem egyedül az oskolákra kell szorítkozva lenni, hanem leginkább midőn már a növendékek az élet tágasb mezejére lépnek; itt pedig tagadhatlan, hogy a politikai felviagyások működhetnek legezelszerűben. — Egyébiránt a „bonum ex integra causa“ a népnevelés tekintetében csak ugy fog helyt állani, ha mindnyaján, kiket a nevelés legkevesebbé is illet, együtt munkálkodnak, és ha a nevelési hanyagsággal nem ugy teszünk, mint tettek az eredendő bűnnel első szüleink, midőn Ádám Évára, Éva Ádámra, és végre mindketten a kígyóra utalta.

Reperger Pal.

Hirlapi kalászkok.

Pesti Hirlap (174 sz.) Van vezérezikke, van „Hirlapi híresengetyűje is. Az férfias szavakat foglal magában az iparműsiallításra vonatkozólag, honi iparunk 's gyarműveink ápolása ügyében arra két czélszerű módot ajánlván, t. i. az általunk is méltánylott tolnai védegyelet példájára alakulandó, 's fogyasztásait csupán honi gyártmányokra szorító társulatokat, és védvámokat. — Ez, a hirlapi „híresengetyű“, két „witzes anecdotát“ eszlünköl, természetesen a „Világ“ ellen. Van t. i. a P. Haak egy fiatal valla de ősz fejű „socius“, a ki sokat utazván külföldön, de huzamosabban tartzkodván különösen Bécsben, az ottani híres witzelőtől olly sok ragadt rá, hogy — saját nyilatkozata szerint — minden zsebe teli van witzel, még pedig egészen a „Világ“ ellen

gyártottakkal. Mi akkor e nyilatkozását is csak witznek tartottuk, gondolván, hogy zsebei üresek a witz-től hanem feje van teli; most azonban a tapasztalás ellenkezőül győz meg bennünket; különben is witzeléshez sem ész sem tudomány nem kell, hanem csak egy kis ötletesség. — Az „Értekezés“ Szabó Páltól közli „Adalék a vasut fölötti kérdéshez, és néhány szó a kereskedésről.“

Jelenkor (70.), Társalkodója a Protesztáns egyházi és iskolai lappal együtt közli Hetényi Jánosnak igen jeles cikkét a „Népnevelés és Pázmány-díj“ ügyében. A népnevelés ügyét nem lehet eléggé sokszor közönség elibe hozni 's fejtegetni, hogy a jövő országgyűlés valahára kötelességének ismerje e mindenek fölött fontos tárgyban korszerű intézkedéseket tenni, mert hisz a népnevelés teszi alapját mindennek! — Szóba hozatik második cikkjében „Nitra“ című tót almanach, mellynek ismertetése azonban egész badarság tömkelege.

Nemzeti Ujság (70.) Folytatja „Int az idő“ című értekezését, mellyet előbbi számban jellemzésünkkel folytatólág is egyezőnek találunk. A „Hasznos Mulatságok“ bevezetik a besztercebányai orv. 's term. v. gyűlésről szóló tudósítást és a messze égvő alatt elhunyt hazánkfiának Körösi Csoma Sándornak ismertetését.

Hírnök (68.), Századunk-ja megfontolásra méltó cikket közöl e jótalált cím alatt „Törvénygyártás“, mellyben a P. H. szeekesztőjének is ugyanevak út-erére tapint az ügyes kezű is szerencsés tollu K — u J.

Athenaeum (26.) Érdekes ismertetést adja az utóbbi események folytában hazánk közös részvétét megnyert Turmezőnek; 's Bitniet nyilatkozatát Luczenbacher urnak az Ath. 13 számabeli elleneszeveteleire, hazánk eddigi ismeretes pénzre vonatkozólag.

Regelő (70.) Beszélykét kezd meg Vachot Imrétől e cím alatt: „Mézes hetek“; 's folytatja H. D. utazási töredékeit. — Hirlapi Sorompójában „a Regelő erkölesbiráját“ azaz a hirlapi kalászkok íróját támadja meg a szerkesztő, 's mind személyét mind pedig munkáját kitéphetőleg gyanúsítja, rágalmazza; ellenben maga és családja érzésnemessége és tisztasága mellett harczol. De ki támadta meg ezeket? A kalászkok a Regelő maszlagait kárhözhatá, 's a szerkesztőnek azt kell vala bebizonyítani, hogy a Regelőben nincsenek maszlagok. A kalászkok írója azt mondá, hogy a R. sztoje nem ismeri lapja irányát; a sznek tehát ellenkezőt kell vala bebizonyítani adatakkal, nem pusztá ellenmondással. Minthogy pedig ezeket nem tette, a kalászkodó tovább is állításai mellett marad, 's mint már egyizben ígéré, a Regelő maszlagait még ez évben öszvegyűjtve kiadandja; mert nem igaz, mit a „tisztá“ szerk. mond, hogy kirám v. kijelölém, mind azon helyeket, mellyekkel rá a szeméremértés vádját erőködöm sütni. Lapjai irányára nézve még azt teszi a mondottakhoz, hogy ő nem csak önnen lapjai irányát nem ismeri, hanem alálában a journalisrikáét sem: másképen téveszthetne ösze divatlapi cikket különálló munkákkal, t. i. regékkel, beszély gyűjteményekkel, sziművekkel 's a t. Olvassa meg többi közt a könyv és journal külön hatáskörének megismerése végett Kossuth „Feleletét“ Széchenyi „Kelet nép“ére. 'S midőn a szerk. illy nagy tudatlanságot áral el, méltán kérdehetjük: hogyan kezelhet illy avatlan kéz nívóvilágának szant divatlapot? Ezt pedig nem azért kérdejük, mert talán — mikép ő tudva gyanúsít, jövő évre divatlapot szándékozik kiadni; a kalászkok írójának részéről bizonyos tétetik G. ur, hogy neki a journaliszticában — értvén a divatlapot — soha versenytársa nem leend, munkaköre sokkal állandóbb léven mint a divat, és sokkal komolyabb, hogy sem tánczvigalmi 's a t. cikkek írásával vagy szerkesztésével öszveferne. Ennyit eszméltetésül a bosszú által megszedült gyermeknek.

Magyar Gazda. (69, 70.) Érdekes cikkei: A mezei gazda képzéséről, és a szőlő-szőrp, mint czúkor-pótszer készítéséről. Bezeredy István bevezeti értekezését a puszták népesítéséről. Igen időszerű 's tanulságos ezikk a gyümölcs-leszedés és eltartásmódját tárgyzó is.

Változások a cs. kir. hadseregben. Ö cs. kir. fűgsge Vilmos, Károly főhg. ő fenségesnek legifjabb fia, a 12 sz. gyalog soredet tulajdonosává nevezetett ki. Ugyanezen ezred másodtulajdonosává Hobenstein Vilmos tábornagy-helyettes és hadiszer-ügyelő nevezetett. Nugent Lazzar gróf tábornosermester és a banát-varasd ká-

rollyvárosi táborban, Ausztriába, helyzetetett és bánági paravasád és tábornokul Ferencz bánági paravasád, borsgti Vilmos tábornok, léptettek: Zsigmond ezredes, 's szersmind keresztyével kezd alezredés van illir-ban megártva: számú határkövetkező Gepper báva c z Ferencz ezrednél; B ezen csapat tábornoki szá

Franc

A kis Thiers szede neveze — Ez még sok kodó ház iramint a septemmondott miniszket tenyer gyönt, mea c feloldozást is ministerségre baloldaltól eszékben végre „Világ“ t. olly napon franczia vissza; felsémek mi pompalkalmazásbar nem teszik. Re egyetlen férfialvalósítani. — mellyen ő ma esett. — Aznak 's egyszeryeket Thiers v az idők Franc támadt a kaur niszter, a civi szavakat monkából száműzeja az. „Két gy lett „alattvaló nélkül, hogy kis morgás a elmés megjegvalói, mi ma szolás 's ovás ország megleh leve, a dühöstek, a becsül Cabet a kamr egyiket sem po lett a kamradattá. Azok, lan vakhítékn kiknél a repul gicai tévelygés korán megérkék, hogy né az eszmék, 's kalmazandó sz azon eszmék, nem politika ság. Kitélt azaban az emberis föltételezék. Ill lalt tanácsok lizongások ide getni ujra a k kormányzóság alá került, hi sajnálja, az ve

rolyvárosi határokon parancsnokló tábornok, belső Ausztriába, Illiriába és Tiroiba hasonló minőségben helyeztetett át. A uersperg Miksa gróf altábornagy és bántársági parancsnokló tábornok, az egyesült bánátváros és károlyvárosi határszélekre parancsnokló tábornokul tételtett át. Monte-cretoi báró Csorich Ferenc altábornagy tiroli katonai parancsnok, bántársági parancsnokló tábornokká rendeltetett. Villaburgi Villata Ferenc lovag altábornagy és osztálynok, tiroli katonai parancsnokká lett. — Elölépítették: vezér-örnaggyá hanusfalvai Petrich Zsigmond a Ferdinánd-császár vadász-ezrednél ezredes, 's a cs. k. udv. haditanácsnál előadó, egyszersmind pedig a magyar k. testőrsereg főhadnagyává; ez alkalommal az ausztriai cs. Leopold rend lovagkeresztjével tiszteltetett meg. — Ezredesekké következő alezredesek: Topliczai Ratitievich István illir-bántársági határezred parancsnoka, helyét megtartva; és Susan János a német-bántársági 12dik számú határezredben meghagyott. Alezredesekké következő őrnaggyok: Frintrappi La Motte György a Gepper báró 43 sz. gyalog ezrednél, és Holcva Ferenc a német-bántársági 12dik sz. határezrednél; Beller György a csajkások csapatjánál, ezen csapat parancsnokává; és Hermann Antal a tábornoki szállásmesteri tisztikárnál. — (Folyt.)

KÜLFÖLD.

Franciaország. * Paris, aug. 20.

A kis Thiersnek a kormányzósági törvény fölötti beszéde nevezetes esemény a parlament történetében. — Ez még sokkal hőbb ragaszkodásra mutat az uralkodó ház iránt, egyszersmind sokkal conservatibb, mint a szeptemberi törvények fölötti viták alkalmával mondott miniszteri beszéde. A parányi provençalinak visket tenyere a miniszteri tárcza után. — Már meggyönt, mea culpát mondott, — 's a középpontul a feloldozást is kinyerte! E beszéd után Thiersnek a ministerségre több kitétele van, mint valaha; mert a baloldaltól elszakadasi szerződése, aug. 20-án a székben végrehajtott. Többek közt bátorodom a „Világ“ t. olvasóit bizonyossá tenni, hogy Thiers e napon francia-irradalmi történetírát 54edszer húzta vissza; felségs példára arra, hogy a szemléleti eszmék mi pompás köntösben állíthatatnak elő, 's mégis alkalmazásban soha a következetes kivittelt lehetővé nem teszik. Robespierre volt Franciaországnak azon egyetlen férfija, ki az eszméket nyaktól által akarja valósítani. — Mi lön az eredmény? Thermidor 9ke; mellyen ő maga is e szörnyű eszmének áldozataul esett. — Az aug. 20-ai beszéd egyike a legjobbaknak 's egyszersmind egyike a legrosszabbaknak, mellyeket Thiers valaha mondott. Mennyire változtak meg az idők Franciaországban! Milly szörnyű fergeteg támadt a kamrákban, midőn 1832ben Montalivet miniszter, a civilliste feletti vita alkalmával következő szavakat mondá: „Ha a fényűzés a kir. herceg lakából száműzetik, az alattvalók hajlékát is elhagyandja az.“ Két gyűlésen át vitatkoztak zajosan e szó felett „alattvaló.“ Ma Thiers ugyanazt mondja, de a nélkül, hogy a fényűzésről szólna, 's ime alig egy kis morgás a legszélű baloldalon, 's Aragonak azon elmés megjegyzése: „Mi senkinek sem vagyunk alattvalói, mi magunkéi vagyunk“ lön az egész közbeszólás 's óvás e nyilatkozatra. — A szép Franciaország meglehetősen kihült, illedelmesebb 's okosabb leve, a dühös republicanusok már kissé megszelídültek, a becsületes Garnier Pages megholt, az örült Cabet a kamrából kiűzetett. Ledru Rollin 's Marie egyiket sem pótolja. — Hát a republicanusmivé lett a kamrákon kívül? — tévelygessé, historiai adattá. Azok, kiket a közügyész még néha javíthatlan vakhítűeknek nevez, nagyobbreszint ifju emberek kinnél a republicanusmivé semmi más, mint ifju logikai tévelygés. A fontolási 's tapasztalati korszak korán megérkezésének gondolatától áthatva, azt hívék, hogy népek oly könnyen mozgathatók, mint az eszmék, 's hogy a politika semmi más, mint alkalmazandó syllogismus. Kezdi már átlátni, hogy azon eszmék, mellyek az erkölcsöket megelőzik, nem politika, — hanem philosophia, vagy bolondság. Kitélt azoknak is idejük, kik Franciaországban az emberiség boldogságát gyűlési határozatokkal föltételezik. Illy értelemben a Thiers beszédeben foglalt tanácsok is feleslegesek; — az aprilis 's július lázongások ideje rég elmúlt, mi szükség hát emlegetni újra a köztársaság utáni esztelen sovárgást. A kormányzóságról törvény úgy, mikint most szavazat alá került, hiányos; — ki figyelmét ráfordítani nem sajuálja, az velem egyetértend. Általa jövendő fejet-

lenségre hagyott rés, daczára annak, hogy Thiers és Guizot a jövendőt a jelenhez akarák kötni. Szigorúan conservatív értelemben Odilon Barrot javaslata legalkalmas lett vala; — noha elég különös, hogy ellenzékhez tartozó egyén illyet mikép ajánlhatott.

Paris aug. 20. A kormány úgy van a kormányzósági törvényvel, mint valami ügyetlen bűvész tanítvány, ki a vizek hullámaival felhíthatja ugyan, de többé nem csilapíthatja varázs szavával. A miniszterium minduntalan új ártat a lövetek teremébe, a habok dagadnak, 's a fiatal meddő gondolatlan bűvész megfúl bennök, szolgálójának csupa készsége 's buzgósa-ga miatt. Villemain ur beszédét, bár éles sőt némileg mardosó is vala, alaposágánál fogva feszült figyellel kísérek, de midőn annak folyamában elég meggondolatlanul annyira elragadtatta magát, hogy az orleansi hűnőt, a francia trónörökös nejét, a francziák királyának menyét, a francziák jövendő uralkodójának anyját „egy idegennek nevezné, rögtöni kiáltásban nyilatkozott az általános bosszonkodás, — a szónok elveszté lélekéberségét, ingadozva folytató beszédét, 's ennek egész második fele folytonos zajgás közt 's nyomtalanul enyészett el. — Odilon-Barrot beszédén nagyon elbámultak, midőn Thiers elvei ellen nyilatkozott, 's kijelenté, hogy ő a törvény ellen, mostani alakjában meghagyatva, szavazand. — Az angolországi zavargások nem gerjesztenek itt oly élénk érdeket, mint például a lengyel, belga, olasz lázadások tőnek, 's teljességgel nem hiszik, hogy azok komolyabb következzésekkel járhatnának. Azt mondják, az angolok sokkal lomhábbak, hogysem forradalmat támaszszanak. Legfelebb vallási vakbuzgóság tüzelhetné fel őket elhatározó cselekvényekre.

Paris, aug. 21. A kormányzósági törvény 20kán 310 fehér golyóval 94 fekete ellen elfogadtattott. 30 legitimista és radical nem szavazott, 's így az ellenzékők majd mindannyian Barrot-pártbeliek. — Ajósok 's vén bányák igazat jövendöltek, mondván: hogy az 1842ik év hallatlant, szörnyet szüld; meglön az orleansi hg. vész esete, a hamburgi tűz-vész, Hayti földrengése, a versaillesi vaspályáni szerencsétlenség, az angolhoni lázongások, és — Thiers megtérése az egyetlen üdvözítő tanhoz: justemilieu. Most hát a francziáknak, kik 1793ban 's még később is egy izben semmi királyt sem akartak, egyszere három is volna, egy jelen, 's két jövendő. Thiers-t nézni valóban mulattató volt, úgy forgolódott, 's tekergőzött kigyóként hajdani hitvallása 's jelen elvei közt, hogy homlokát nagy cseppekben verte az izzadság. Dupin ur végső előadásában nagy csata-lovára ült, 's valami középkori lovag módjára hatalmas csapásokkal jobbra balra végző a harczt.

Paris, aug. 22. A páirkamra mai rövid ülésében a kormányzósági törvényjavaslat terjesztetett elő. Hol nap tanácskoznak, 's fogják választani a vizsgáló bizottságot. Az egész dolog csupa formalitas, 's kevés nap mulva véget érend.

Paris, aug. 23. A páirkamra bizottsági tagjai a kormányzósági törvény megvizsgálására ezek: d' Harcourt, Franck-Carré, Molé, Beranger de la Drome, de Cordoue, Cousin, de Broglie, — ez utóbbi egyszersmind előadó. Ellenzékét csupán a legitimista részről várhatni.

A pártvezéreknek most egészen megváltozott állása szerint itélve talán néhány hónap mulva új miniszterium alakuland, 's pedig aligha nem Thiers-Molé, vagy Thiers-Salvandy-féle. — Mondják, hogy az afrikai hadsereg 8000 emberrel fog kevesbitetni, 's e próbált harcztok Párisban 's annak vidékén fognak szállásolni.

Strassburg, aug. 23. Nemours hg. tegnap megszemlélt a kórházakat, a fegyvertárt, a kir. öntvénygyárt, 's az erősséget, 's ma vaspályánk külön menetén Schlettstadtba indult. Onnan Luneville-be 's a Marne-városokba menend, az ott táborzó katonaságot megtekintendő. Holnap megy el innen az itt összehozott 12 telepnyi pattantyusság rendeltetés helyeire.

Nagybritania. London, aug. 19. A windsor-palotában elfogott gyanus embert Quessed Tamásnak hívják. Vallatásából kivil, hogy tébolyodott eszű, 's olly család tagja, mellyben e betegség öröklik, ő magát Godolphin d' Arcy lordnak képzeli. —

A gyárvidékeken kedvezőbb alakot kezdenek ölteni a körülmények. Manchesterben a hatóságok, rendőrség 's katonaság éber ótalma alatt több kartongyár megkezdé munkáját; hasonlólag a manchester-leeds

vaspályán dolgozó földások is hozzá fogtak a dologhoz. A chartisták többféle proclamatiót boesátottak ki, mellyeknek egyike igen ingerlő 's lángra lobbantó, 's mellyet O' Connor tollából származottnak hisznek. Felszólítanak angolok, skótok és írek, hogy a „nagy nemzeti ünnepet“ üljék meg, 's kényszerítsék a remegő uracsákat, papokat, 's gyárzsarnokokat a néplevel megadására. „Gyűljetek össze szent ügyetekért, — így végződik a felszólítás, — 's bizzatok a dolog eldöntését az igazság és a lesaták istenére!“ — Azonban azt írják a Standardnak, hogy O' Connor Manchesterben egy házban leeresztett redőnyök mögött rejtve üldögél, 's alig merészel kimenni. E lap azt jegyzi meg általános az előfordult ellenséges és lázadó jelenetekre nézve, hogy a nép-hibákban is kiténik megjavult jellemre, 's hogy a szomorú tévedésekben úgy szólván sehol sem mutatkozik gyűlölség a királyné és miniszteriuma ellen; 's a chartista-szónokok és szövetkezettek minden felszólalásai sem birnak bosszúérzetet gerjeszteni a nemesség és műveltebb lakosság ellen. — Az újabb hírek olly kedvezők, hogy a rend és nyugalom minél hamarabbi helyreállítást remélhetni. A munkások nagyobb része nem tért ugyan vissza még a dologra, de a csendzavarások már gyérellek.

London aug. 20. Edinburgban nagy készüléket tesznek Victoria királynő elfogadására, ki 29én utra induland férje társaságában. Ha a n. ping-erültség addig kissé csilapuland, Peel és Graham is kísérendik a fejdelemnőt.

Eddigél csak kíváncsítottak Amerikába; minap több száz bevándorló érkezett Liverpoolba Amerikából. —

Spanyolország. Madrid, aug. 11. Bár-mennyire törekedünk is elsimitni a dolgot, igen féltő, hogy a kormány roz politikája következtében Spanyolországban a factiók mindinkább elhatalmasulnak 's terjednek. Zurbarano kegyetlensége elidegenülést szüld, mert részint ártatlan, részint gyanus egyéneket, kiknek büne törvényesen nincs bebizonyítva, lövet folyvást agyon. Csempészekre 's orgazdákra halált szabott. Ő törvényeket csinál 's változtat szeszélye sugallata szerint; egy pártos házat fölégeté; — mintha beduinok honában élénk. Az elkeseredés folyvást növekszik ellene, 's a pártosok száma nem csak Cataloniában, de egyéb tartományokban is szaporodik. Manchában n. jolag megjelent a carlista ezredes Peco, 25 lovas vezérével 's magaviselete által megnyeré a földnép hajlandóságát. Ő nem rabol, nem szarcol, nem bánt senkit, — hanem ellenségeskedését a jelen kormány ellen irányozza, mellyben Spanyolhon romlását látja. Ha ennek szelid emberséges bánásmódját összevetjük Zurbarano vad, zsarnok tetteivel, elgondolhatni, mellyik oldalra hajlik a nép rokonszenve. — Más részt a kormány türelmetlen bánásmódja mindazok iránt, kik nem tartoznak pártjához, jelesen a papság iránt, napról napra népszerűtlenebbé teszi őt. Ujlag azon parancsot 's pedig szigoritva adá ki, hogy egy pap se merjen gyónatni, misézni, szónokolni 's a t. mielőtt bizonyítványt nem ad az alkotmány 's a jelen kormány iránti szeretetéről. Spanyolországban már annyira ment a dolog, hogy azt mondják: „gondolkozzál mint én, vagy agyon ütlek.“ E körülmény maga is elégséges a factiókat félelmesekké tenni.

Oroszország. Az ezüst menyegző alkalmával reményelt amnestia nem felelt meg a várakozásnak; csak öt egyének adatott engedelem a hamba visszatérésre. A Szibiriába száműzöttek közül senki sem nyert bűnbocsánatot. — A katolikusok görögösítését erősen folytatják; a pápa minden intő levelei sükeretlenek fognak maradni, 's legfőleg az ország határaig jutnak tudomásra; mert ha valami papnak eszébe jutna inkább Roma mint sz. Pétervár felé tekinteni, csak hamar valami zárda falai rekesztendék el őt a világtól. Az oroszok ismét tetemes vesztet szenvedtek a Kaukazusban, mi leginkább Grabbe tábornok határtalan tüzeségének tulajdonítható, ki erőnek erejével fő csapatot akarván intézni a cserkeszekre, úgy körülzártott a hegyi népektől, hogy csak négy napi szakadatlan hátrálás és bujdosás után, 6000 ember és 80 tiszt vesztésével menekülhetett. A nagy táborzás ezuttal teljesen felsült.

Görögország. Athen, aug. 6. Ugy látszik, a porta nem akar engedni Görögország igazságos kívánatának, azokra pontonkint tagadólag válaszolt. A replikát most készítik, 's átadása Maurokordatos-ra fog bízati. — Azon hír, hogy Törökország és Persia közt háború ütött ki, itt nagy örömet szüld, és sokan reménylők, hogy Anglia és Franciaország köze-

Vegyes közlések.

lebb csatlakozásba jövednek. Átalában itt igen hajlandók az emberek szép remények ölni ringatni magokat. A statutanácsba csak most lépett be a már eleitől fogva annak tagjává kinevezett 98 éves agy Panoutzos Notaras Trikala. Naupliában jul. 16án ünnepléses gyászmisét tartottak a görögbarátok tiszteletére, kik a görög szabadsági harcban, 1822ben a petai csatában elestek. Ezután minden évben fognak hasonló ünnepet ülni.

Északamerikai egyesült státusok. Washington, jul. 30. A Pennsylvaniából érkezett legutolsó hírek szerint hajlandó ezen ország kötelezettségeit európai hitelezői iránt teljesíteni (kik közt főleg három nevezendő: Rothschild, Hottinger, Hope és társ.) A törvényhozó gyűlés vagy adót határozott 1/10 pcentnyit, melyet a kormányzó Porter Dávid jóvá hagyott. Ha elégséges nem volna ezen adó az augusztusban fizetendő kamatok fődözésére, új bizonyítványok fognak a hitelezőknek kiadni azok mennyiségéről.

— Belgium kormánya 33 1/2 milliónyi kölcsönt akar fölvenni, melyből 30 millió a vaspályák bevégzésére, 2 millió a luxemburgi tartományi utakra 1 1/2 millió az antverpi raktár bevégzésére lenne fordítandó.

— Württembergbe Negrelli híres ausztriai mérnököt hitták meg a tervezett vasutak vonalait iránt véleményezésre, 's e derék technicus annak akadályait inkább erkölcsiékné mintsem technikaiéknak ismeri.

— Stockholm-ban bizottság ült össze összefüggő rendszer tervezésére, mely szerint Svédhont mind vízen mind szárazon tökéletesen védeni lehessen.

— Mondják hogy a törökök és persák közti ellenségeskedések megszűntek, minthogy Anglia és Oroszország erőteljes közbenjárására a persák hajlandók békességen módton kiegyezni a dolgot.

— Legújabb számítások szerint a persa kereskedők Konstantinályban 80 millió piasterral tartoznak.

— Frankfurt városát nagyon szépítik; az új pénzcsarnok épületének falai már elkészültek. A rajta felállítandó szobrok közt leend Fust emléke is, mint a könyvnyomtatás egyik feltalálójáé.

Philadelphian aug. 1jén tetemes néplázongás keletkezett, melyre némi fejérek 's feketék közti villongás nyújtott alkalmat.

Egy aug. 24kei kir. rendelet szerint Girardin Emil ur a „Presse“ főszerkesztője és castel-sarrazini követ, a besülett-rend lovagjává nevezetett ki.

— A német vámszövetséges státusok és Belgium közt kereskedési szerződés kötöttetett a bor és selyemárakat illetőleg.

— Poroszországban több várat készülnek építeni, 's több kisebb nagyobb helyeket megerősíteni.

Szerkesztő: Szevény József.

HIVATALOS JELENTÉSEK.

Csődök.

31471. Szab. kir. Pest városának tanácsa özvegy Véndt Erzsébet hitelezői csődületére határol f. évi szeptember 26át tüzetvén ki, ideigleni tömeggondnokká Hartmann Rudolfot, pergondviselővé pedig Gabányi Alajos hitessügyvédet rendelte. Költ Kisasszony no 22dik napján 1842. 2-3

31283. Ujvidék városa Hirschl Dávid és fia Ignác kereskedők tömege ellen csődpert határozván, és megjelenési határidőül f. é. october 24dik napját kitűzven, ideigleni tömeggondnoknak Popovits Márk úvidéki polgárt, perügylőnek pedig Kosztics Sándor hitessügyvédet nevelte. Költ Kisasszony no 22 napján 1842. 2-3

30707. Pest városa tanácsa jelentése folytában szokott kihirdetés végett ezennel tudatni: hogy Reich Simon helybeli alkusz, nemkülönben néhai Haringer Magdolna hitelezői csődületének határonapja 1842. évi october 17re tüzetvén ki, perügylővé Reich Simon részére Gabányi Alajos hitessügyvéd, 's Haringer Magdolna részére tömeggondnokká Lutz Henrik, perügylővé pedig Cserépes Ferenc hitessügyvéd nevezettek. Költ kisasszony hó 16. napján 1842. 2-3

27637. Esztergom vármegye törvényszékének jelenléte sz. r. néhai Bikkessy Károly kir. tanácsos, és özvegy született Klaus Anna vagyona ellen csődület rendelten, az illető hitelezők megjelenésére f. é. october 17dik napja tüzetvén ki határidőül, perügylővé Nedeczky Károly tiszti alügysz., ideigleni tömeggondnokká pedig Reviczky Károly főszolg. bíró nevezetvén. Költ sz. Jakab hó 26k napján 1842. 2-3

27686. Esztergom vármegye törvényszéke felírása szerint, Sz. Tamás mezővárosi lakos Prémér József vagyona ellen csőd rendelten, az illető hitelezők megjelenésére f. é. october 17k napja tüzetvén ki, perügylővé Nedeczky Károly tiszti alügysz., ideigleni tö-

meggondnokká Ujváry Ferenc a mondott mezőváros bírája nevezetvén; miú szokott kihirdetés végett megiratik. Költ sz. Jakab hó 26k napján 1842. 2-3

30358. Sopron vármegye törvényszékének felírása szerint, Hackstok Pal esornai lakos hitelezői csődületének határonapja 1842. évi szeptember 25re tüzetvén ki, 's tömeggondnokká Márkus József, perügylővé pedig Szarka Károly hitessügyvéd nevezetvén, ugyanez közhírrététel végett megiratik. Költ kisasszony hó 16. napján 1842. 3-3

29343. Felső-Bánya városa tanácsa Kozák János záros tomege ellen csődületet rendelvén, a hitelezők megjelenésére f. é. szeptember 22k napját tüzte ki, tömeggondnokká, 's egyszersmind perügylővé Farkas J. tanácsnokot nevezvén. Költ kisasszony hó 9. 1842. 3-3

30355. Győr vármegye törvényszékének felírása szerint, néhai Roboz Lajos bonyi közbirtokos hitelezői csődületének határonapja 1842. évi szeptember 19re tüzetvén ki, 's tömeggondnokká Zmeskal István aljegyző, perügylővé pedig Zmeskal Sándor tiszti ügyész nevezetvén ugyanez kihirdetés végett megiratik. Költ Kisasszony hó 16dik napján 1842. 3-3

30708. Bártfa város tanácsa jelentése szerint Kolbenhajer János festőmester hitelezői csődületének határonapja f. é. szeptember 28ra tüzetvén ki; tömeggondnokká Drahosovics Imre tanácsnok, perügylővé pedig Henszelmann Sámuel tiszti főügysz. nevezetvén; ugyanez közhírrététel végett ezennel megiratik. Költ kisasszony hó 16dik napján 1842. 3-3

28525. Pozsony város tanácsa felírása szerint, helybeli lakosok Cservenka Mátyás és hitese József hitelezői csődületének f. é. october 8k napja határonap tüzetvén, pergondnokká tiszteletbeli főügysz. Cservenka Károly nevezetvén; miú szokott kihirdetés végett megiratik Költ kisasszony hó 2. napján 1842. évben. 3-3

Váltóüggyvédvizsgálati hirdetés.

A tek. kir. Váltófeltörvényszék ezennel közhírré téteti, hogy kik a legközelebbi köztörvényszüneten váltóüggyvédi vizsgálatot kívánnak letenni, közügyvédi hitelezőkkel és erenyességokról szóló bizonyítványokkal támogatandó folyamodásukat a t. k. Váltó-Feltörvényszékhez ennek iktatói hivatalába folyó évi october elsejétől ugyanazon hó 15ig adják be. Költ Pesten 1842. aug. 18. Fogarasy János s. k. feltörvényszéki tanácsjegyző.

Váltósemisítési hirdetmény.

483. Az eperjesi elsőbíróságú k. váltótörvényszék részéről Teitelbaum József folyamodására közhírré tétetik: hogy, egy, Kassán f. évi június 20án 400 pfról a folyamodó saját rendeletére kibocsátott, f. ev július 8án Kassán fizetendő, és Reich József kassailakos által elfogadott váltója elvesztvén, — ezen váltó birtokosa felszólítatik, miszerint magát lehető igényei igazolása végett e hirdetmény alóliit kelte napjától számitandó 45 nap alatt e kir. váltótörvényszéknek jelentse, különben az érintett váltó megsemmisítettnek fog tekinteni. Költ Eperjesen a kir. első bíróságú váltótörvényszék 1842 évi augusztus 25én tartott üléséből. Okolitsányi Simon. főjegyző. 1-3

Részvényeket semmisítő hirdetmény.

5965. A pesti e. b. Váltótörvényszék által Gécy született Balogh Karolina folyamodására közhírré tétetik, hogy két darab es. kir. szab. gyapjúszövet és finom posztógyár részvényeket, u. m. az 1842. évi auguszt. 1én költ 12 és 13dik számúakat elvesztvén, ezeknek birtokosa felszólítatik, hogy magokat az alóliit naptól számitandó 45 nap alatt ezen Váltótörvényszéknek jelentse, különben ezen elveszett részvények megsemmisítettnek fognak kijelenteni. Költ Pesten az első bíróságú k. Váltótörvényszék 1842. auguszt. 25. tartott üléséből. 1-3

VÁLLALATI ÉRTESETÉS.

Miután Jurenák és Fröhlich urak, eddig fenállott Stearin-gyertyagyárukat oly czelből, hogy ezen iparagnak lehető legnagyobb kiterjedést szerezzenek, — egy általuk alakított részvényes társaságnak adák át, e társaság igazgatósága ezennel közhírré teszi, hogy gyertyái eladásának és szállításának egész intézését ezután

„Pannónia-gyertyák“

neve alatt B. Weisz és tars.-ra (a „Vastuskóhoz“ címzett házi fűszerkereskedésben) bizta.

Szilárd ipar, kitarítás, és tetemes pénz-áldozatok által sikerült végre a vállalkozóknak ezen gyertyákat oly tiszta 's világos lángúakká, lakarekas égésűkké, fényes és keményekké, szóval minden megkívántó tulajdonok tekintetében legelőkeltesebbeké tenni, hogy a versenyt minden más illvenő gyertyával, mint Milly-Apollo-Stearin 's egyéb gyertyákkal bátran kiá lthajják.

Miődn tehát ezen Pannónia gyertyákat a bel- és külföldi illynemű készítmények semmi tekintetben felül nem mulják; nyers termények e gyár számára csak Magyarországból szerezhetők; foglalkozásukra benne csak magyarok alkalmaztának; az összes részvényes társaság vegre csak magyarokból áll, következőleg ezen egész gyári üzlet Magyarország érdekében van alapítva; e társaságot azon remény kecsgeteti, hogy a nemzeti jólét valódi előmozdítója készítményeik élenk vásárlásával partfogoladják, annyival is inkább, minthogy nemes hazánkban, kik a hazai vállalatokat még áldozatokkal is készvek gyágoztatni, itt többszörös czélt érnek el, u. m.: a külföldihez hasonló

járásu készítményt kapnak, nagyobb ar. nem fizetnek, 's azonfelül hazai ipart gyarapítandnak. Pesten, augusztus hónapban 1842.

Az első magy. pesti Stearin-gyertya gyári részvényes Társaság igazgatósága. 7-7

Pesten Eggenberger József és fia

könyvkereskedésében megszerezhető még a következő munka:

A FIUMEI KIKÖTŐ

írta Császár Ferencz.

(Ellátva egy Fiumében építendő kikötő tervrajzával.)

Ara n. Szebt., füzve 50 kr. e.p.

Makkoltatási Árverés.

B. har megyebe kebl-zett Révi uradalom 4 szomszéd helységiben tállatott Bikk és Cseres-erdőkben termelt, 's mindegy 4000 sertésnek bő edellett nyújtó makk haszonvétele, f. e. sepr. 22én, az alsó-lugosi udvarbírói hivatalnál árverés útján el fog adatni, — hol árverés útján el fog adatni, — hol a venni szándékozók, előleges megtekintés végett is, időközben malommal, marhahizlaláshoz készített istállóval 's minden egyéb épülettel, gyümölcs-, veteménykerttel 's közelfekvő egyholdnyi szántófölddel, a városban lévő három, 's a

Benyovszky János urad. udvarbíró által. —

Későbbre kitűzött árverési határidő.

A nagykorúsi sorház, hozzá épült pálinkaházzal, az udvaron több szobából álló lakházzal, malommal, marhahizlaláshoz készített istállóval 's minden egyéb épülettel, gyümölcs-, veteménykerttel 's közelfekvő egyholdnyi szántófölddel, a városban lévő három, 's a

kert melletti 4dik sörköcsmával 's általános sörméretési joggal együtt haszonbérbe adatik, f. é. szeptember 11kén a helyszínen tartandó árverés útján f. évi sz. Mihály napján kezdendő 3—6 évre. Az árverni kívánók 100 ezüst for. bánatpenzt előre letenni tartoznak. 2-2

Erdel telkek eladása.

Szabad kir. Buda főváros tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik: hogy az ugynevezett városkamrai erdőben (Kammerwald) 440 hold erdei telek, és pedig részenként 5 holdtól kezdve 15ig egy osztályban, a helyszínen tartandó nyilvános árverés útján különös kedvező feltételek mellett folyó e. szeptember 15én a többet ígérőnek el fognak adatni; mire nézve a venni kívánók fenkített napon, és helyen az említett árverésre reggeli 9 órára ezennel meghivatnak. A feltételek pedig Buda királyi főváros számvevő hivatalában előre is megtekinthetők. 3-6

Gabonaár váltó garasokban.

	Tisztaltatva	Kétszeres	Rozsa	Arpa	Zab	Kukoricza	Köles
Pesten 1842. sept. 2án (pesti mérő)	155-180	120-130	90-100	73-80	55-64	120-126	—
Szegeden aug 27k (poz. mérő)	80-85	60-65	—	40	40	80	80
Komáromban — „ 19k. —	100-112	75-90	70-74	58-62	47-50	—	—
Új-Becsén — „ 26k. —	75-90	65-70	—	30-35	30-35	—	—
Baján — „ 24k. —	83-97	—	—	47-37	38	85	—
Bécsben — „ 27k. —	135-165	—	105-115	87-96	75-86	125-130	—
Nagy-zombathban — „ 2 k. —	104-110	—	72-75	63-65	52-54	—	—
Győrött — „ 27k. —	100-112	—	72-74	62-64	48-50	80	—
Pozsonyban — „ 3 k. —	105-125	—	75-85	65-72	50-56	108	—
Mosonyban — „ 25k. —	95-156	86-90	76-85	58-65	52-64	80-90	—
Besztercebányán — „ 27k. —	100-120	—	65-70	48-60	35-40	—	—
Sopronyban — „ 26k. —	120-145	—	76-86	77-82	54-72	94-100	—
Miskolczon — „ 26k. —	70-80	60-70	45-50	35-40	22-30	—	200 220

Pénzkelet.

	p. pénz
Bécs, aug. 31kén 1842.	—
5 pcent státuskötelezv középára	108 1/2
4 pcent „ „ „ „ „ „	100 1/2
3 pcent „ „ „ „ „ „	—
1834ki státuskölcsön (500 frt)	—
1839ki „ „ (250 frt)	—
1839ki „ „ (50 frt)	—
Becsi státusbank köt. 2 1/2 pcent	65 1/2
„ „ „ 2 „ „	—
Bankrészvények darabja	—

Dunaviz-állítás,
Sept. 2kán. regg. 4' 0" 6" 0 fölött.

Tulajdonos: Borsos Márton. — Nyomtatja Trattner-Károlyi uriutca 453.